

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 14

Politikos apžvalga.

Vokiečiai ruošiasi kovoti su lenkų įtaka Pabaltijy.

Vokiečių tautininkų laikraštis „Tageszeitung“ įdėjo įdomų straipsnį, kuriame siūlo, kad būtų užmegstos tiesioginės derybos su kiekviena atskira vyriausybe tikslu nustatyti, su kuo bus galima bendradarbiauti T. Sąjungoj. Čia „Tageszeitung“ rekomenduoja daugiausia dėmesio kreipti į visas mažas ir mažiausias tautas, nes jos daugiausia jaučiančios apsiginklavimo spaudimą. Toliau laikraštis primena, kad šią vasarą pasibaigia ekonominė sutartis tarp Vokietijos ir Sovietų Rusijos. Šitos sutarties atnaujinimo proga turėtų būti išnaudota proga išsilaisvinti Pabaltijo valstybėms nuo baimės dėl Sovietų Rusijos galimo užpuolimo. Tas galėtų būti pasiekta Vokietijai ir Sovietų Rusijai sudarius su Pabaltijo valstybėmis tam tikras neutralumo ir garantijų sutartis, kurios laiduotų jų egzistavimą ir atitrauktų jas nuo lenkų įtakos. Tik tuomet tos valstybės būsiančios nusiginklavimui palankios. Tuo pačiu Lenkijai būtų atimta proga vaidinti Pabaltijo gynėjos rolę.

Vokietijos ir Austrijos maito unija sukėlė neramumą Europos politiniuose sluoksniuose.

Europos spaudos žiniomis, visoj Europoj didelę sensaciją sukėlė vokiečių austrų pasirašyta ekonominė sutartis. Šia sutartimi, tarp kitko, po tam tikro pereinamojo abiejų valstybių laikotarpio, muitų tarifai bus suderinti. Toliau, nors abiejų kraštų muitų administracijos veiks, kaip atskiri vienetai, taip pat po to tam tikro laikotarpio, pajamos nuo muitų bus paskirstytos tam tikra proporcija, paremta gyventojų skaičium abiejose šalyse. Be to, eksporto ir importo muitai tarp Vokietijos ir Austrijos bus panaikinti.

Iš vokiečių ir austrų vyriausybių politinių sferų nurodoma, kad sudarytoji sutartis visiškai nėra pirmas žingsnis į austrų vokiečių sąjungą, bet greičiau sudaro Europos ekonominei federacijai pradžia, kadangi sutarty numatyta, kad ir kitos valstybės galės prie jos prisidėti. Vokiečių užsienių reikalų ministeris Curtius net pareiškė, kad sutartis yra pirmas žingsnis į Briando Paneuropos federacijos sumanymo įgyvendymą.

Čekoslovakų spauda austrų vokiečių muitų sutartį sutiko labai nepalankiai. „Liudove Noviny“, kuri palaiko artimus santykius su čekoslovakų užsienių reikalų ministerija tvirtina, kad Austrija, sudariusi muitų sąjungą, su kita valstybe, atsisakiusi nuo savo suvereninių teisių, bent muitų tarifų srity, o tai yra sulaužymas sutarties, kuri nustato tas suverenines teises. Bendrai, Čekoslovakijos spauda yra tos nuomonės, kad nauja sutartis visai nėra žingsnis į Briando Europos unijos realizavimą ekonominėje srity, bet pasikėsimas prieš ekonominį bendradarbiavimą Tautų Sąjungos nustatyta prasme, kurį galima pasiekti, tik sudarius bendrą susitarimą tarp visų suinteresuotųjų valstybių.

Prancūzų spauda, ilguose straipsniuose komentuodama Vokietijos Austrijos muitų sutartis, žjūri į ją kaip į Vokietijos ir Austrijos susijungimo pradžia. Be to, laikraščiai ypač pabrėžia tos sutarties pavojingumą Austrijai, nes dėl jos ji galinti nustoti ne tik ekonominės, bet ir politinės nepriklausomybės. Taip pat kai kurie laikraščiai primena, jog ta sutartis yra priešinga Versalio sutarties nuostatams.

Anglų spauda Vokietijos Austrijos susitarimą sutiko daug ramiau, negu prancūzų. Žymus anglų laikraštis „Daily Telegraph“ rašo, kad Anglų pasiuntinys Vienoje neprisidėjo prie Prancūzų, Čekoslovakijos ir Italijos žygio prieš tą susitarimą, o tik pareiškė, jog Anglija nesanti suinteresuota šiuo įvykiu. „Daily Telegraph“ toliau pažymi, jog tas susitarimas nenusidedas Versalės sutarčiai. Laikraštis savo vedamam straipsnyj nurodo, kad Europoj jau buvo daromi panašūs žygiai. Laikraštis pripažįsta, kad ši muitų sąjunga galinti turėti įtakos sunkiam Austrijos prisijungimo prie Vokietijos klausimui, tačiau pats Briandas nurodęs tokių sutarčių naudingumą. Bendrai, užsienių spauda labai gyvai atsiliepia dėl Vokietijos — Austrijos muitų unijos, svarstydama šį klausimą visapusiškai.

Numatoma įtaisyti keltas tarp Švedijos ir Pabaltijo valstybių.

Stokholmas III. 24. Elta. Stokholmo Ninesemno geležinkelio direktorius kreipėsi į švedų vyriausybę, prašydamas suteikti paskolą įtaisyti keltą kabamam geležinkely tarp Ninesemno ir Pabaltijo valstybių. Savo pasiūlymą jis motyvuoja tuo, kad prekių pasikeitimas tarp Švedijos ir Pabaltijo valstybių jau nesas toks mažas kaip pirmiau. Kelto įtaisyimas prekybą žymiai pagyvintų.

Partijų įtaka iš vokiečių kariuomenės šalinama.

Per vokiečių parlamento karo biudžeto debatus karo ministeris Gröneris pasakė kalbą. Jis, visų pirma, pareiškė pageidavimą, kad krašto apsaugos klausimas nebūtų painiojamas su politiniais sumetimais. Jis pareiškė, kad jis yra priešingas visiems mėginimams įvesti į kariuomenę politiką. Tuo pačiu nori pašalinti iš kariuomenės politiką. Jis paskelbė atsisaukimą į buvusius karjūninkus. Papildant kariuomenės eiles taip pat neatsižvelgiama į partijas. Nepriimami tik tokie asmenys, kurie aiškiai veikia prieš valstybę. Toliau ministeris Gröneris palietė nusiginklavimo klausimą. Jis kuo griežčiausiai atrėmė tvirtinimus, esą, Vokietija slaptai ginkluojasi. Prieš valstybės išdavikus, kurie skleidžia tokius gandus, jis pasiūlęs ministerių kabinete pavartoti nepaprastas priemones.

Per diskusijas ši kartą pasireiškė retas per kariuomenės biudžeto svarstymą partijų nuomonių vieningumas. Net komunistų kalbėtojas prisijungė prie bendros nuomonės. Visi kiti kalbėtojai taip pat pažymėjo reikalą pašalinti partijų įtaką iš kariuomenės, kuri turi būti nepartinis valstybės instrumentas.

Redakcijos atsakymai.

Juozui Ivinskiui. Tamstos užrašytoji „Žemaičių rugiaplūtė“ atiduota lietuviškosios enciklopedijos redakcijai.

J. Kveragai. Jeigu jau kartą esi gavęs šiek tiek žemės, tai vargu duos papildomą. Reikėjo iš karto prašyti kaipp savanorjui mažžemiui didesnės normos.

Pr. Laucevičiui. Tamstai „Kari“ išrašėme nuo IV. 1 iki VII. 1. Atskaitysime iš Tamstos honoraro už prisiūtą žinutę.

J. Palukaičiui. Galima ir taip siųsti.

A. Bučiui, Alf. Starui, A. Lelešiui, J. Palukaičiui, j. p. M. Antaniškiui ir J. Naujokaičiui galvosūkio 11 nr. sprendimas įskaitytas.

Ainiui. Jeigu nebuvo įdėtos korespondencijos, tai jos neįdomios arba negauta. Kartais pasitaiko neįdėt ir įdomių korespondencijų, jeigu jos liečia kariuomenės paslaptį. Apie neįdėtas korespondencijas neatsakoma.

A. Railai. Tamstai už honorarą „Karys“ išrašytas nuo IV. 1. iki XI. 1.

J. Tejberui. Į kokią dalį tiktumėte tik naujokų ėmimo komisijoj galėtų pasakyti, kada patikrins Tamstos sveikatą, ūgi ir t. t. Per laišką negalima tai patirti. Kur lengviau būtų tarnauti, į tai gali būti daug atsakymų. Kiekvienas vis kitaip pasakytų. Lengviausia yra ta tarnyba, kurią žmogus mėgsta, turi prie jos palinkimų ir yra jai atsidavęs. Mylintis žirgą pasakytų, kad raitininkų tarnyba yra lengviausia, o tingintis žirgą prižiūrėti pasakytų priešingai, ir t. t. Karo tarnybos nereikia bijoti. Geras ir darbštus vyras grįš iš jos patenkintas. O tinginiui ir apsilaidėliui gera tik... ant pečiaus.

V. Baltrėnui. Ir šiemet priims savanorius kariuomenė. Plačiau apie įstojimą galėsi sužinoti savo apskrities viršininko įstaigoj.

Vyr. pusk. Olechnavičiui. Apdovanoti Vytauto Did. ordino medaliais gaus liudijimus, bet kada, tuo tarpu dar nežinoma. Dėl uniformos kreipkis per savo viršininkus. Jeigu bus kas neaišku, tai išaiškins atitinkamose įstaigose.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Abc. „Spindulio“ B-vės spaustuvi, Kaune.

KARYS

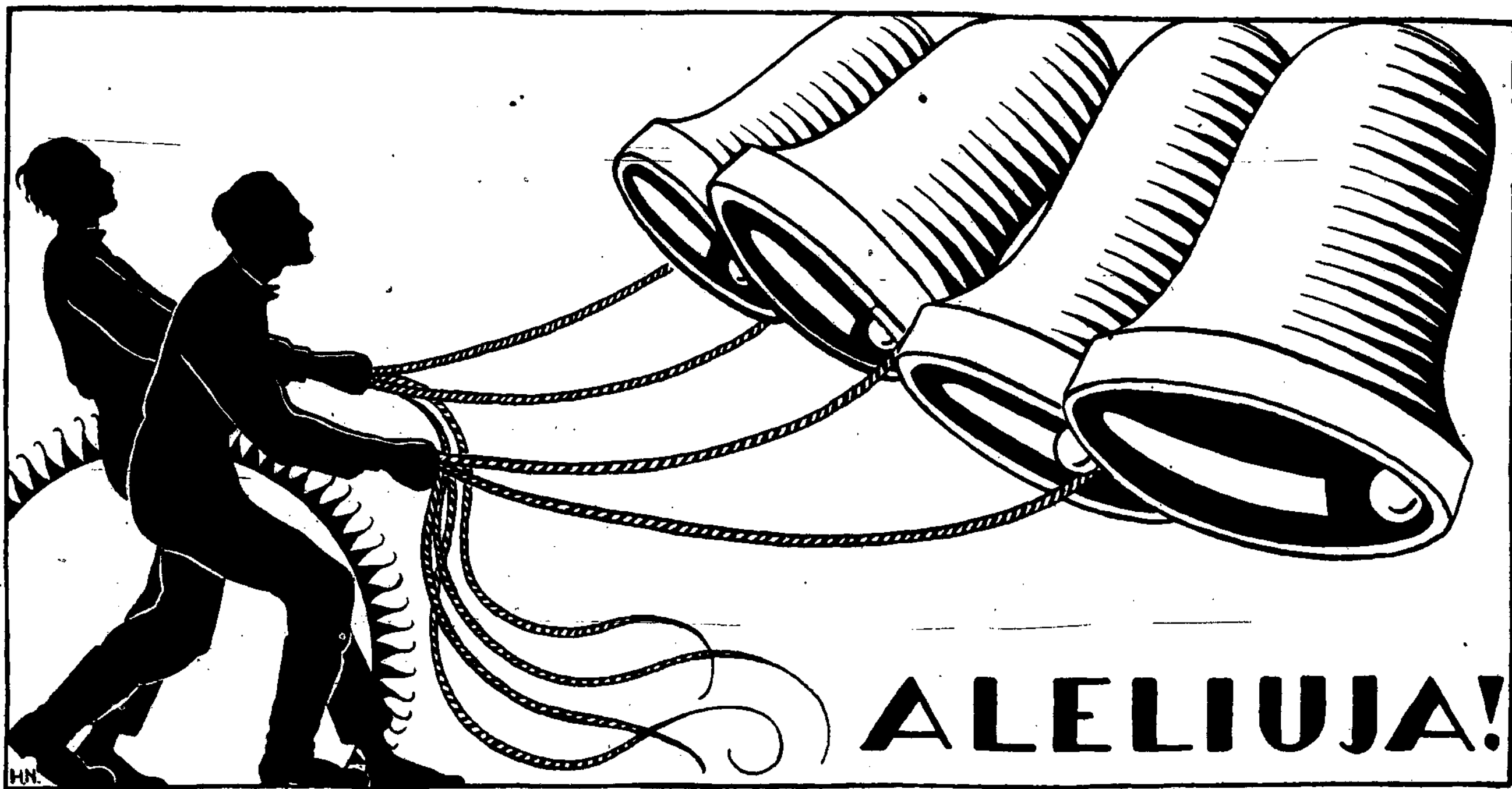
LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metal

Kaunas, 1931 m. balandžio 2 d.

Nr. 14 (618)

Širdingiausiai sveikiname visus mūsų skaitytojus,
bendradarbius ir platintojus Velykų švenčių proga.
Visiems siunčiame gražų ir reikšmingą
Aleliuja!

PRISIKĖLIMAS.

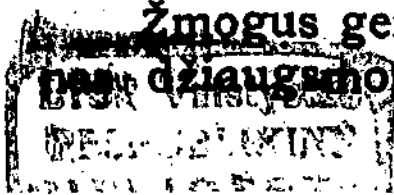
I.

Gyvojo Dievo sūnus, Kristus, atėjo į žemę žmonių išganyti, atėjo atpirkti juos iš amžinos pražūties. Jis atnešė į žemę broliškumą, pasišventimą, pasiaukojimą ir begalinę meilę. Niekas nemylėjo taip žmonių, kaip Kristus. Jis žinojo, kad Jį nukryžiuos, Jis žinojo, kad Jį persekios, kankins, niekins, bet Jo meilė žmonėms buvo begalinė — Jis sutiko numirti už tuos, kurie Jo nekentė, už jų nuodėmes. Žmonės Kristų nukryžiuo, Jis mirė ir, sargybos saugo-

mas, buvo palaidotas į karstą. Bet praslinko trys dienos ir Jis, Dieviškasis Išganytojas, prisikėlė! Prisikėlė tam, kad savo dieviškumą pareikštų, kad amžiams patvirtintų savo mokslą. Viso pasaulio krikščionys mini Kristaus prisikėlimą, ir tūkstančiai gieda Jam džiaugsmingąjį „Aleliuja!“.

II.

Žmogus gema ir prieš jį atsiveria pasaulis — pilnas džiaugsmo, kovos, nusivylimo, nepasisekimų ir

laimėjimų. Žmogus privalo tvirtai stovėti, kad nepagriūtų. Visi žmonės yra silpni kovoje su savimi. Visi žmonės turi daug ydų ir ydelių. Dėl tų ydų dažnai žmogus iškrypsta iš tikro kelio ir susilaukia blogų vaisių. Kas nežino, kaip sunku yra gyventi be tvirtos valios, be pasiryžimo, be drąsos, be pasišventimo. Žmogus savo ydomis nuodija savo psichinį gyvenimą ir eina prie nenormalumo. O nenormalaus žmogaus gyvenimas ne tik neduoda naudų tautai bei visuomenei, bet dar yra kenksmingas ir kliudo jai.

Brangūs broliai kariai, jūs ypač turite būti geri, jumyse ypač turi būti visi geri privalumai. Jeigu jūs turite ką nors blogo savyje, jeigu tai yra jūsų silpnybė, eikite pas savo gerąjį Brolių ir Tėvą, pasisemkit iš Jo jėgų kovai su savo ydomis. Su tais pirmaisiais saulutės spinduliais, su tomis pirmomis atgyjančiomis gėlėmis — atgykite ir jūs iš savo nuodėmių ir pasiryžkite būti tvirti, kaip uola. Užgrūdinkite savo valią, išlaisvinkite savo protą, ir jūs būsite geri kariai, tikri tėvynės sūnūs. Tik doras, teisingas ir sąžiningas karys visada gerai ir šventai atliks savo pareigas, kurias jam uždės jo tėvynė.

III.

Kadaise mūsų tėvynė buvo didelė ir galinga. Toli sklido jos garbė ir žygiai. Ir štai ji tapo pavergta, jos rankas surišo kieti pančiai. Bet atsirado būriai lietuvių sūnų, kurie troško prikelti savo tėvynę, jie sėmė sau stiprybės iš praeities ir viltį turėjo Viešpatyje. Įvyko stebuklas! Maža, vos poros milijonų žmonių, tautelė išsilaisvino iš didžiausio priešų jungo ir tapo nepriklausoma. Sušvito laisvės spinduliai

sukėlė užsnūdusioje tautoje didelę audrą! Kas tik galėjo, ėmė ginklą ir ėjo ginti savo tėvynės. Visi, kas galėjo, ėjo atlikti savo pareigas, ar tai ūkininkas, ar tai inteligentas, ar mokytojas, ar mokinys — visus juos sujungė bendra našta, bendri tikslai.

Sušvito tautai skaisti saulė, po didelių kovų, po daugelio mūšių, ji atgavo savo nepriklausomybę, per savo sūnų aukas, per pasišventimą. Visa tauta pakilo, ir visi laisvi giedojo džiaugsmingąjį „Aleliuja“!

Daug kryžių išdygo mūsų žemėje... Tauta šventė savo prisikėlimą, savo krauju ir kančiomis nupirkus jį. Jos Golgota buvo sunki ir kruvina.

Dėkingi broliai pastatė savo karžygiams paminklus, o jų krūtines papuošė garbės ženklais. Bet tie paminklai bus jiems svetimi, tie kryžiai bus bevertės, jeigu jūs, tikrieji tėvynės gynėjai, nebūsate visados atgiję, jeigu jūs nenešiosite savo širdyse tų žuvusių draugų karžygių troškimų — atvaduoti savo pavergtą tėvynę iš priešų pančių.

Tenebūnie jūsų tarpe nė vieno surakinto žemės geidulių, blogų minčių ir tuštybės, tenebūnie jūsų tarpe nė vieno nešvaria sąžinė. Būkite visados sveiki kūnu ir dvasia, skaistūs ir šviesūs protu, tvirti ir pastovūs pasiryžimais. Tada žuvusių brolių troškimas bus įvykdytas, jie ramiai ilsėsis jų pačių atpirktoje žemėje, nes jie žinos, kad yra tėvynėje karių, kurie yra verti savo pirmatačių ir kurie mokės apginti ir saugoti savo tėvynę.

Taigi, būkite linksmi, tegul jūsų džiaugsmas nebus tuščias ir šaltas. Atgykite kartu su Kristumi, kartu su gamta, ir visi broliškai sušukite džiaugsmingąjį „Aleliuja!“

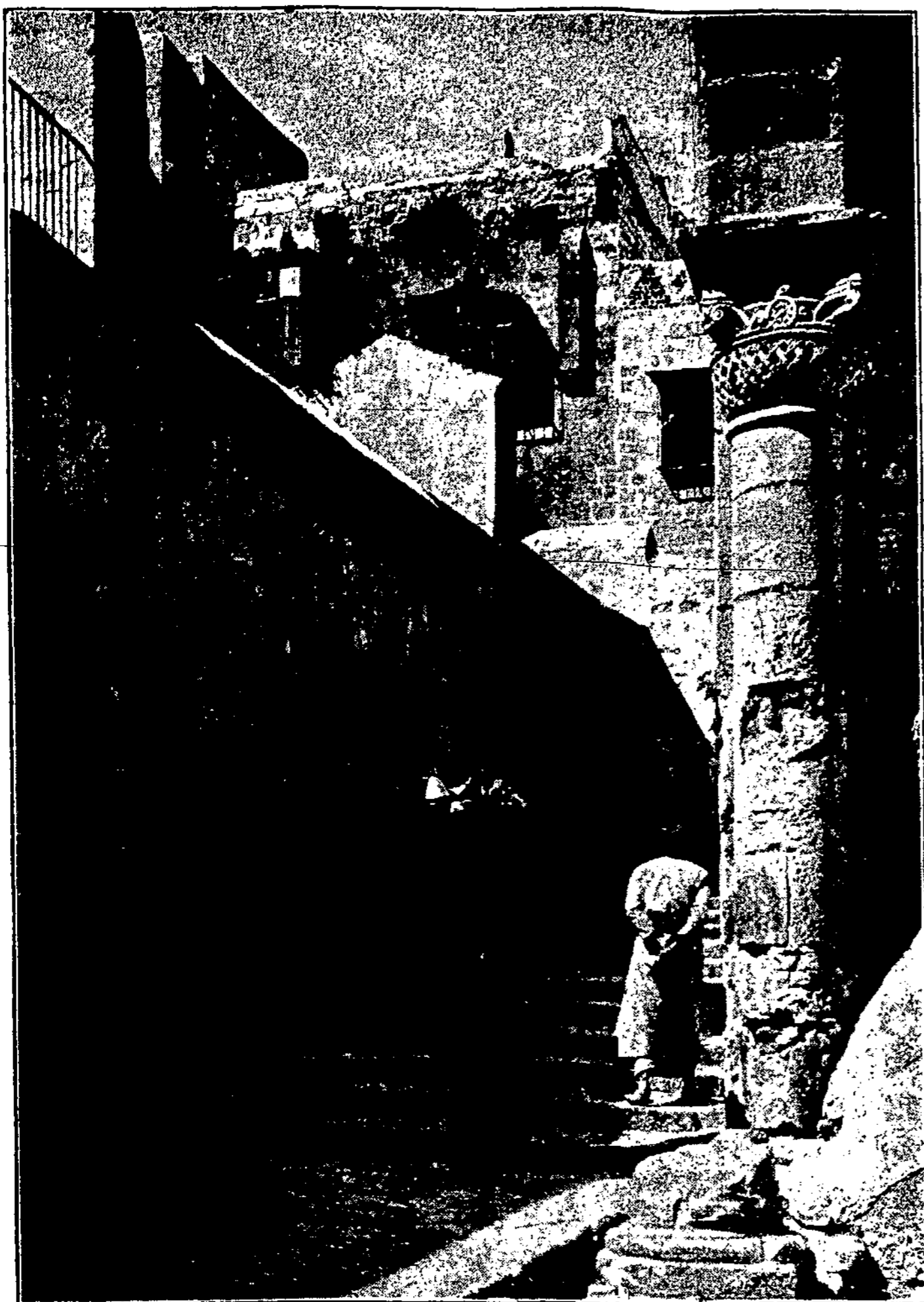
V. Š-nis.

Velykų varpams gaudžiant.

Praūžė jau
Tos rūščios, susikuprinusios ir pasenę
Septynios gavėnios savaitės,
Nuslinko kaip rūkas nuo jūros tamsus.
Pagaliau
Užgeso židinyje kibirkštis rūsenus,
Prie kurio susėdę vakarais
Gavėnios niūrią maldą skaitėm,
Kai lauke blaškės vėjas neramus
Ir savo giesmę giedojo ties langais.
Išaušo jau rytas.
Pavasario saulė iš miško išplaukė.
Jos veidas skaistus, kaip jaunystė, nušvito,
Svaitydamas žėrinčius aukso karolius
Po platusį lauką.
Žemė atbudo.
Atbudo, letargu miegojus lig šioliai,
Ir numetė jungą žilosios valdovės,
Kurs nešė jai mirtį;
Atbudo, ir didelį mūšį laimėjo,
Kuriame ji naikino žiemos galybę ir griovė
Jos rūmus, kaip milžinas vėjas!...
Žemė atbudo gyventi, gyventi!...
Rytmečio tyloje gaudžia varpai.
Plaukia jų giesmė į giedrią mėlynę,
Kur debesys šypsos padangėj linksmi
Ir bundančią širdį žmonėms atgaivina.
Rytmečio saulėje gaudžia Velykų varpai!
Velykos atėjo!
Velykos!
Kaip paukščiai, atskrido su švelniu pavasario vėju,

Saulėžalsviu rūbu dabintos gražiai,
Lyg margas gėlyno vainikas.
Gaudžia varpai savo giesmę didingą:
Šiandieną Gyvybė triumfuoja!
Mirtis nugalėta! Jos rankos bejėgės, sustingę...
Ir ji pasvyravusi krenta Gyvybei po kojų...
Velykos!
Jau kėlėsi dieviškas Kristus
Iš šaltojo kapo.
Paliko
Tuos akmenius baisius, ant grabo užristus,
Paliko kareivius,
Kurie sudrebėjo, kaip lapas,
Iš baimės, stebuklą išvydę,
Ir puolė ant žemės, kai verianti šviesa aplinkui su-
žibo,
Palikę jam kelią išeiti.
Aukštybėse angelų choras pragydo:
— Kristus jau kėlės!
Ramybė visiems! Aleliuja!...
Lekiantis garsas, po žemę pasklydęs,
Džiaugsmu sparnuotu, kaip žydinčios gėlės,
Pripildė krūtines žmonių maldingųjų.
Gaudžia varpai savo giesmę džiaugsmingą...
Šiandieną vargus ir nelaimę palikę,
Kaip tolimą bangų užimą,
Mes esame vėliai laimingi!
Mes jaučiamės vėl, lyg iš naujo atgiję!
Mes švenčiam šandieną garbingas Velykas!

Elisas Breimeris

Laiptai į Kristaus kapo bažnyčią Jeruzalėje

VELYKŲ RYTAS.

Su atgyjančia aušra,
 Su rausvėjančia žara —
 Skrenda pirmas Aleliuja.
 Iš padangių mėlynų,
 Džiaugsmo sostų amžinų —
 Liejas šventas Aleliuja.
 Ir su vyturio daina,
 Tylios laimės kupina
 Aušta, aušta skaistus rytas.
 Atgijimo spinduliai
 Sklinda, plečiasi tyliai
 Po mėlynės iškaišytas.
 Šiandien linksmas kėlės Jis
 Ir mirtingąsias duris
 Tyliai pragaro sulaužė.
 Ir beširdiški vargai,
 Nuolatiniai mūs' draugai,
 Žlugs, ką aitriai širdis graužė.
 Baigia tirp šalti ledai,
 Mėlynmargiai tuoj žiedai
 Puoš girliandomis pasaulį.
 Skečias rausvi pumpurai,
 Žalsta vyšnių štai kerai,
 Jauni želmens juokias saulei.
 Skamba linksmi jau varpai,
 Skrieja balsas jų aukštai,
 Klaupias Tam, kurs šiandien kėlės.
 Plaukia aidas ant laukų,
 Diegus žadina miškų,
 Prisikelti šaukia gėles.
 Linksmi gieda vyturiai...
 Daugel džiaugsmo jums, kariai,
 Lai Velykų šventės teikia!

Ant. Bernotas.

Velykų margučių tradicija.

Dar prieš Kristaus gimimą bei krikščionybę pas senojo pasaulio tautas jau buvo paprotys dažyti bei dalytis kiaušinius.

Apie pačią šios tradicijos kilmę žinių nėra.

Kiaušinis buvo laikomas pradžios gyvybės simboliu.

Matomai, kad jau ir žiloje senovėje žmonės pastebėjo kiaušinyje esant kažkokį nepaprastą gyvybės reiškinį. Vadinasi, iš tokios visiškai, rodos, negyvos medžiagos, tam tikrose sąlygose išsivysto gyvis.

Šį kiaušinio reiškinį jau žiloje senovėje palygino su atgyjančia gamta ir patį jų dažymo, marginimo laiką irgi suderino su tuo metu. Žiloje senovėje buvo paprotys margučius dalytis, kas reikšdavo sveikinimą širdingiausiais linkėjimais.

Šis paprotys buvo ir pas žydus, egiptiečius ir romėnus.

Prasidėjus krikščionybei, margučių tradicija susijo su Kristaus iš numirusių prisikėlimo minėjimo švente — Velykomis, kaip atgyjančios gyvybės simbolis.

Ši margučių tradicijos evoliucija XVI amžiuje pasiekė ir mūsų žiląją tėvynę Lietuvą.

Spėjama, kad Velykų margučių paprotys bei tradicija bus atėjusi Lietuvon kartu su kai kuriais mokslais iš Slavų, nes slavų tautos: lenkai, čekai, ukrainiečiai ir k. jau seniau žinojo šį paprotį negu XVI amž. Tuo tarpu kitos tautos, Lietuvai artimos, to nežinojo.

Taip pat nežinojo nė Vakarų Europos tautos.

Velykų margučių dažytus, braižytus marginius bei fantazijas p. Daugirdas tyrinėdamas pastebėjo, kad visų tautų, vartojančių margučius, marginiai bei fantazijos yra tos pačios arba labai panašios.

Be to, dar pastebėjo, kad tie beveik visi kiaušinių marginiai yra randami senovės kapuose kai kur išbraižyti.

Šie p. Daugirdo tyrinėjimai parodo aiškiai, kad šis meno paprotys bei tradicija jungė visas lyg kaip ir vienon giminėn; panašiai kaip buvusi bendra sanskrito kalba.

Bendrai, galima pasakyti, kad ir XX amžiuje margučių tradicija per Velykas, kaip pirmą pavasario šventę, yra gražus paprotys, kurs pajvairina šventę ir kiekvienam suteikia savotišką džiaugsmą.

V. Balčiūnas.

Nauja Latvijos vyriausybė.

Po ilgų ir sunkių derybų kovo mėn. 24 d. sudaryta nauja Latvijos vyriausybė (15 iš eilės) šios sudėties: ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris — K.

— J. Pabērzs, švietimo ministeris — Edm. Ziemeļis, susieikimo ministeris — Ant. Rancans, tautos gerovės ministeris — Vl. Rubuls, žemės ūkio viceministeris (su balsavimo teise) — St. Ivbuls.

observatorijos 2 m. astronomijos kursas. 1919 m. įstojo į Latvijos kariuomenę. Buvo rytų fronto štabo viršininkas, Kuržemės diviziono štabo viršininkas ir karo vi-

K. Ulmanis, min. pirm. ir užsienių reik. ministeris.

Ulmanis, vidaus reikalų ministeris — A. Petrevics, karo ministeris — Ed. Laimiņš, finansų ministeris — J. Annuss, žemės ūkio ministeris — A. Alberings, teisingumo ministeris

Ministeris pirmininkas Ulmanis gimė 1877 m. Berzmuizos val. Baigęs Jelgavos realinę mokyklą, mokėsi Šveicarijoje Ciuricho politechnikos institute žemės ūkio skyriuje ir Vokietijoje Leipzigo universiteto žemės ūkio fakultete, kurį baigė 1905 m. 1907 m. išvyko į Ameriką ir ten 1909 m. baigė Nebraskos universitetą. 1913 m. grįžo į Latviją ir kaip agronomas dirbo žemės ūkio srity. Kuriantis nepriklausomai Latvijos valstybei, jis sudarė pirmąjį ministrų kabinetą, kuriame teko valdyti Latviją pačiu pavojingiausiu ir sunkiausiu metu. Pastaraisiais metais jis yra sudaręs keletą svarbių sutarčių su kitomis valstybėmis, jų skaičiuje ir su Lietuva. Dabar Ulmanis sudaro šeštą ministrų kabinetą.

Karo ministeris Laimiņš gimė 1882 m. Trikatos val. Baigė Ufos matininkų mokyklą ir rusų gen. štabo akademijos geodezijos skyrių. Be to, yra baigęs Pulkavo

Ed. Laimiņš, karo ministeris.

ceministeris. Nuo 1924 m. iki šiol buvo vidaus reikalų ministeris. Be to, jis yra Latvijos universiteto docentas ir dėsto aukštąją geodeziją.

Statys a. a. kar. Juozapavičiui paminklą.

Š. m. „Kario“ 2 nr. buvo įdėta žinutė apie tai, kad pribrendo klausimas pastatyti a. a. kar. Juozapavičiui paminklą Alytuje. Ten pat buvo pageidavimų plačiau išsirtarti tuo reikalu.

Tam gražiam alytiškių savanorių valdybos sumanymui visuomenė karštai pritarė: aukos iš visos Lietuvos gaunamos. Kyla klausimas, kaip būtų tiksliau ir geriau pagerbus didvyrių kar. Juozapavičių? Ar pastatyti Alytaus miesto aikštėje jojo biustą, ar mūryti iš akmenų ar cemento didingą paminklą, ar dar kaip kitaip išreiškus pagarbą ir ilgą atminimą. Girdėjau, alytiškių tarpe kilo mintis pastatyti Alytuje kar. Juozapavičiaus vardu šaulių namus. Tuose namuose ketinama porą kambarių paskirti kar. Juozapavičiaus galerijai, kurioje tilptų žuvusiojo biustas, arba reljefo būdu padarytas atvaizdas. Taip pat gražiai įrengtas grabas ir keletas paveikslų iš kar. K. Juozapavičiaus gyvenimo ir iš žuvimo momento.

Tokia galerija nepalyginamai daugiau turėtų auklėjamos reikšmės, negu stovintis kur mieste paminklas. Antra nauda, tai patys namai, kur, neabejotinai, būtų salė susirinkimams, o gal ir vaidinimams. Kokių dviejų aukštų name, jeigu jie stovėtų miesto centre, galima būtų atidaryti porą krautuvų dzūkiškų-lietuviškų audinių, mezginių ir kt., būtų vėl nau-

da, kad namai turėtų pelno ir būtų platinama lietuviški dirbiniai.

Man teko kalbėtis su perlojiškiais ir varėniškiais šauliais ir šiaip visuomenės veikėjais. Kaip žinome, Varėnos šauliai jau baigia statyti grandiozinius stilingus dviejų aukštų namus, Perlojos — Vytautui Didžiajam paminklą. Perlojiškiams paminklas kaštuos apie 12 tūkstančių litų, o varėniškiams namai — apie 60 tūkstančių litų.

Kaip gailisi perlojiškiai, kad jie ne namus, o tašytų akmenų stulpą pastatė. Kaip džiaugiasi varėniškiai, kad greitai laiku turės mūro namus, salę, užėigą, knygyną ir gražų namo fasadą, nukreiptą į čia pat užmerky esančius lenkus.

Taigi alytiškiams reikėtų geriau pagalvoti apie pagerbimo būdą, apie vispusišką naudą ir tik tada imtis darbo. Man atrodytų, kad namai statyti būtų daug svarbiau ir naudingiau. Bet jei jau statyti namus, tai pačiam miesto centre, pačioj žymiausioj vietoj. Regis, yra gautas žemės sklypas prie turgavietės, vidurmiesty, netoli Laivės paminklo.

Reikia tikėtis, kad ir visuomenė ir vyriausybė visomis išgalėmis ir toliau rems tą gražų alytiškių sumanymą ir toksai paminklas-namas a. a. kar. Juozapavičiui Alytuje stipria kultūros tvirtove greit išaugs.

Nedzūkas savanoris.

Velykų belaukiant.

Šiandien Didysis šeštadienis, o ryt jau Velykos. Kam teko laimė atostogų išvykti, tų nebėr, likusieji kuopą tvarko. Darbas kareiviams paskirstytas. Vieni kuopą plauja, kiti stalus; dalis patalinę laukan krausto, o Jonas rankšluoščiu langą šluosto. Lengvas darbas jam teko, užtat gali visur akimis pavedžioti, liežuvio pamalti.

— Velykos, vyručiai, Velykos. — šaukia Jonas apžarginęs langą. — Laukia tavęs, Kazy, Morta, o tu nevažiuoji namo, bet kuopą šluoji, — pašiepia Kazi.

— O tau vis tik nepasisekė primeluoti vadui, kad leistų atostogų. Juk nevedęs, o sakei kapitoniui, kad tau sūnus gimęs, reikia važiuoti, — atsikirto Kazys.

— Man ir tau tai nieko, — lyg negirdėdamas Kazio priekaišto, toliau gnybo žodžiais Stasi. — Stasiui, va, tai bėda!

— Na! — susidomėjo Kazys.

— Na gi gavo telegramą, kad tėvas mirė, ir tai nepasisekė išsprukti.

— Kodėl? — sukluso kiti.

— Matot, jo tėvas Amerikoje ir parsiantė namo Velykoms pinigų, siuntinį, daug fotografijų, tai motina, nežinodama, kaip parsivilioti namo Staselį, ir mušė tokią telegramą.

— Cha, cha, cha, — sujuko būrys klausiančiųjų.

— Mūsų vado neprigausi, brole, — nepatenkintai numykė Stasys.

— Ir tu neišvažiavai?! — pasitebėjęs Antaną, nustebo Jonas.

— Ne! Man ir čia gerai! — pikta atrėžė Antanas.

— Girdėjau, kad brolio vestuvės; tėvas ūkį jau aprašo, dalis skirsto, tai kaip tu gyvensi nukriaustas?

— Ūkis senai aprašytas broliui. Kito nėra. Bene jis pats užsimanė

per Velykas vesti, — įsikišo Kazys, — juk mudu netolimi kaimynai.

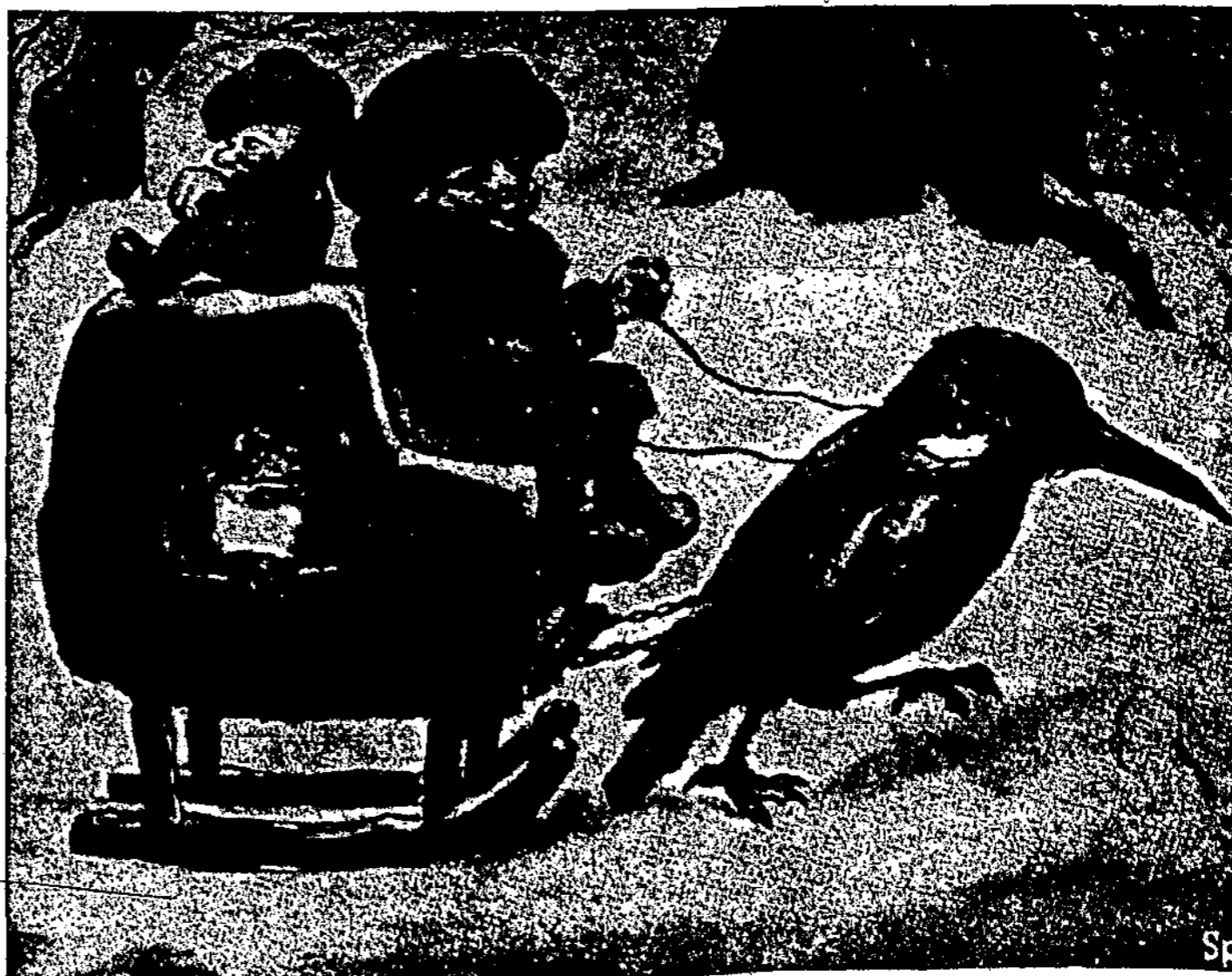
— Aš nepykstu, kad neišleido, bet mūsų Juozas, matai nosį nukabinęs vaikščioja, — atsikirdamas Stasiui, užpuolė Antanas Juozą.

— Ir jam buvo telegrama? — pasiždomavo keli.

— Laišką parašė. Girdi, būtinai parvažiuok, viskas sudegė.

— Ar tai netiesa? — neiškentė Jonas.

— Žinoma, ne! Kas gi degs, kad viskas iš vandens, plytų, akmenų ir vėjo, — juokdamasis atsakė Kazys.

Pavasario pranašas važiuoja.

(„Šaltinėlio“ klisė)

— Nesuprantu, kaip čia išeina, paaiškink! — paprašė Stasys.

— Nesupranti, tai ir nereikia!

Pamatę viršilą, visi sukruto dirbti. Jonas langą taip braukė, net girgždėjo; Kazys su Stasiu dideliais užsimojimais šlavė; Juozas dulkes šluostė. Viršila, kiekvieną paskatinęs ir nurodęs kitus darbus, išėjo laukan pažiūrėti, kaip stalus plauja, kuopos rajoną valo. Jonas nepakentė tylos. Jis vėl rado ką pasakyti.

— Vyrai, žinot ką? Mes esame dabar išrinkti švesti Velykas kuopoje! Tai ko mums liūdėti? Dvi dienos šventa, užsiėmimų nėra! O pyragų gausim tiek, kad ir po Velykų porai dienų užteks!

— Žinoma, — įsikišo ir Kazys. — Girdėjau, gausim kelis šimtus papirosų, tabako; kiaušinių taip pat duos!

— Mātot, kuo čia blogiau, negu namie! Pulko krautuvė yra, alaus užteks. Gavau vieną doleriuką šventėms, iš tų tėvo parsiusių, sušim!

— Et! Pyragai, tabakas, alus — baikos! Svarbiausia vakarėlis! Žinokit, kad žadėjo karėvių vakarėliui pusę orkestro. Girdit: pusę orkestro! Tai kad griebis polką! Ech! Suksimės — ir pasileido suktis Juozas.

— Suksimės, — primerkęs akį pritarė ir Jonas.

— Manau, kad pakviesi savo Bronę, o tu savo Kazę, o tu Marytę, o tu... — ir visi pakaitomis išskaitė pažįstamųjų vardus.

Vėl juokas. Dingo kažkur pirmą kartą prislėgta nuotaika, pražuvo pykčio raukšlės nuo veido. Ir Kazys ir Antanas nesigrauzė daugiau, kad švęs Velykas kuopoje. Bedirbdami net užmiršo, kad prieš tai įvairiais būdais stengėsi atostogų gauti. Dabar dirbo išsijuosę. Nuo šluotos šiukšlės skrido per visą kazematą, langai giedrėjo, lentynos blizgėjo; ant sienų ir lubose užsimušęs negalėtum rasti dulkes, ar voratinklio.

— Iš kelio! Praleisk! Traukis iš kelio! — šaukia nešdami baltutėlius stalus.

— Op, op, kelio! — pritaria kiti, grįždami iš lauko su pataline ir skrynelėmis.

— Kojas valyt, valyt kojas! — įsakomai šaukia kuopos budėtojas, stovėdamas prie durų.

Pirmame kazemate ant sienos didelėmis raidėmis: „Sveiki, sulaukę šv. Velykų“, sakinyš padabintas. Greta jo vienoje pusėje Gedimino pilies bokšto paveikslas, antroje — Trakų pilis. Vir-

šuje kunig. Kęstučio reljefinis biustas iš gipso, apačioje: „Geriau vieną kartą pakelti ginklą, negu amžinai vergauti“. Įžengusiam kuopon, tuojau ši siena krinta į akis. Sustoja kareivis, pasižiūri, atsidūsta ir nueina.

— Žinai ką, Kazy, — jau vakare, prieš pat patikrinimą kalbėjo Jonas. — Kai aš pažiūriu į tą sieną, man kažkodėl liūdna pasidaro. Prisimena lyg namai, bet aukščiau pažvelgęs, barzdočius Kęstutis išblaško namų mintį. Ėda skausmas širdį į Gedimino pilies bokštą žiūrėti; jautiesi kažkodėl kaltas Kęstučiui už Trakus...

— Tikrai taip, — pritarė ir Kazys. Bežiūrėdamas į bokštą ir pilį ant ežero salos, pradedi, žinai, svajoti. Ot, kad taip Vilniuj švesti Velykas; tai nė namo važiuočiau, bet... į Trakus ant ežero salos, kur mūs Kęstutis kadaise gyveno... Prisimeni ir žmones, kur ten taip pat ruošiasi Velykoms ir, gal būt... laukia mūsų.

— Tik dabar pradėdu suprasti, ką reiškia: „Geriau vieną kartą pakelti ginklą, negu amžinai vergauti“, — žiūrėdamas į papuoštą sieną, linguodamas galva, kalbėjo Jonas.

Ltn. Jodauga.

1831 metų sukilimas Lietuvoj.

(Žiūr. „Kario“ 13 nr.).

Dabar jau žmonės tikrai subruzd, o ypačiai, kai kovo 15 d. buvo paskelbtas rekrutų ėmimas ir maisto statymas iš visos Lietuvos į Dolistavą (už Gardino).

Kovo 26 d. skubiai sudaryti būriai užėmė Raseinius, nuginklavo įgulą iš 60 invalidų, išplėšė iždinę ir paskelbė Nepriklausomą Lietuvą. Jų pavyzdžiu pasekė kiti apskričiai. Visur buvo paleisti rekrutai ir suimtieji, rusų valdininkai buvo areštuojami, iždinės, magazinai ir ginklų bei municijos sandėliai buvo užimti ir išplėšti. Visur pasirodė trispalviai ženklai kepurėse, buvo sudarytos vietos valdžios ir plačiai skleidžiamos kurstomosios proklamacijos.

Vėl buvo atgaivintas senasai Lietuvos statusas ir pagal jį paskelbta, kad iš kiekvienų dviejų namų būtų pristatytas pėsčias karys, o iš kiekvienų 10 namų — vienas raitininkas. Varniuose buvo įsteigtas ginklų fabrikas. Dieną naktį dirbo meisteriai, liedami kulkas, gamindami paraką, šautuvus, siūdami apdarą ir t. t. Lengvai pasiekiamą Prūsija daug padėjo ginklų ir municijos reikalui. Tuo atžvilgiu labai svarbiu punktu buvo laikoma Palanga ir susisiekimas jūra. Jau kovo 24 d. sukilėliai buvo užėmę tą miestelį. Nors netrukus buvo išmušti, bet vis tik ilgą

laiką kovojo dėl Palangos, nes iš jūros laukė pagalbos iš draugingų valstybių.

Tuo metu, kai žemaičiai kovojo dėl jūros ir kitų punktų, Rytų Lietuva, arba aukštaičiai, visą savo dėmesį atkreipė į Vilnių. Iš Panevėžio 2.000 dalgininkų ir šaulių, taip pat 500 raitųjų, traukė per Ukmergę. Jos karo viršininkas, senas generolas Bezobrazovas, turėdamas savo žinioj per 1000 kareivių, nedrįso priešintis, bet skubiai traukėsi į Vilnių.

Feldmaršalas Dybičius — vyriausias Lenkijos ir Lietuvos sukilimo malšinimo vadas (vėliau jis buvo pakeistas, kaipo negabus, ir paskirtas Paškevičius) — sužinojęs apie didėjantį pavojų Lietuvoj, tuojau iš visų pusių — Balstogės, Dinaburko, Rygos, Kuršo ir Rusijos gilumų — pradėjo siųsti pulkus.

Ir viena ir kita pusė stiprėjo; sukilimas, kaip tvanas, kaip vėjo blaškomas gaisras, bėmatant apėmė visą Lietuvą ir netrukus persimetė net už Minsko ir Gardino ribų.

Kovo 26 d. labai vykusiai pasirodė Šiaulių sukilėliai. Po Šiaulių apskr. sukilo Upytės, Ukmergės, Trakų, Vilniaus, Ašmenos ir kitos apskritys.

Gal visų svarbiausias dalykas, kuris taip nelaimingai nulėmė visą sukilimą, kad nebuvo vieno vado, vienos valdančios ir tvarkančios valios. Nors visi siekė vieną tikslą — atgauti laisvę ir pagerinti žmonių būklę, tačiau kiekviena apskritis turėjo savo atskirą organizaciją, viršininką bei vadą ir savo tvarką

Velykos fronte.

Aušo gražus Velykų rytas. Kovojančių, suvargusių savanorių krūtinėse gimė džiaugsmas. Per jų veidus prabėgo laimės spinduliai. Prie kiekvieno kario priėjo kuopos vadas ir sveikino su pavasario švente, linkėjo daugiau drąsos, pasiryžimo ir ištvermės kovoje su priešu. Kiekvienas su pasiryžimu laukė grįžtančių žvalgų. Netrukus pasirodė. Už kelių minučių kuopos vadas, duodamas ženklą, sujudino mus. Kaip tik tuo metu iš netolimo bažnytkaimio pasigirdo varpų skambėjimas, pranešas linksmą Aleliuja. Iš mūsų krūtinų į padanges nuskambėjo valio. Sutrinkėjo patrankos, kulkosvaidžių ir šautuvų ugnys blykstelėjo. Puolėme priešą paleisdami „kariškus margučius“. Atzvimbūsios priešų kulkos ir mūsų vieną kitą draugą paguldė dar Velykų varpams gaudžiant. Sužeisti, kraujais paplūdę siuntė dejavimus, kurie amžinai nutilo su varpų garsais.

Priešas pasitraukė. Šiek tiek pralinksmėjom, bet greit liūdni žvilgsniai atsimušė į kovos lauką, kur jau amžinai ilsėjos keli mūsų draugai. Greit mūsų kuopą pakeitė kita, o mes su karo grobiu ir

keliais belaisviais grįžome į stovyklą. Atvyko pulko vadas, gražiai pasveikino mus šventų Velykų sulaukus ir dėkojo už ištvermingumą kovoje su bolševikais. Pulko vadui baigus kalbėti, iš visų savanorių krūtinų pasigirdo audringas valio. Nulbę, išvargę, išalkę — vienas krito miegoti, kitas valė šautuvą, trečias prausė žemėmis apneštą veidą, o kiti kalbėjosi, kad tiems kraugeriams yra per

maža. Visiems besiruošiant pamikėje, kur buvo mūsų stovykla, pamatėme per laukus ateinat iš artimiausio kaimo būrį jaunų mergaičių su krepšiais rankose. Ir kada jos visiškai prisiartino, supratome, kad atėjo pas mus su velykinėmis vaišėmis. Su džiaugsmu sutikome viešnius. Ir bematant vieni žemėje, kiti prie kelmų dalijomės Velykų švenčių džiaugsmais. Vakarop kai kurie iš mūsų liko sargyboj, kiti nuvykome į netolimą kaimą, į bažnytkaimį.

Rytą, antrą Velykų dieną suki-

„Karys“ iš Marijampolės pašto gabenamas į 9 p. puiką, kur visi nekautina laukia.

bei uždavinius. Kiekviena apskritis buvo beveik atskira respublika, kur vyresnieji sudarė valdžią — administraciją, o jaunesnieji ginkluotą pajėgą. Vėliau, kai atvykę rusai pradėjo blaškyti administraciją, tiems patiems ginkluotų pajėgų vadams teko ir kautis ir visa kuo rūpintis. Kai Pušėtai nepasisekė Augustavo vaivadijoj, Karolis Zaluskis, turėdamas 8000 sukilėlių, reikalavo, kad visos Lietuvos ginkluotos pajėgos jam vienam priklausytų, bet Vrotnovskis, Telšių viršininkas, irgi gana stiprus ir reikšmingas, nesutiko nepasitikėdamas. Vadinasi, visoj Lietuvoj nebuvo tokio galingo ir populiaraus vado, kuriuo visi būtų pasitikėję ir kuris tikrai sumaniai ir talentingai būtų sunaudojęs sukilėlių dvasią ir karžygiškumą. Taip buvo Lietuvoj, tas pats dėjosi ir Lenkijoj.

Pirmieji mėginimai paimti Kauną ir Vilnių.

Balandžio 8 d. sukilėliai buvo sumanę paimti svarbesnį punktą, būtent, Kauno miestą, kurį uoliausiai saugojo ir gynė rusai. Kauno viršininkas pulk. Vyškovskis jau balandžio 6 d. sužinojo, kad susijungusios kun. Oginskio, L. Mažanskio, B. Šukštos ir Pušėtos pajėgos puls Kauną. Vyškovskis labai energingai ir sumaniai pasirengė sutikti sukilėlius. Iš vakaro surinko visus savo karininkus ir prisaikdino, kad jie ligi paskutinio momento gins

miestą. Gyventojams uždraudė, mirties bausmę grąsindamas, išeiti iš savo namų.

Mažanskis jau buvo užėmęs Viliampolę, bet ten neišlaikė, ir buvo rusų atstumtas. Pušėta puolė iš Aleksoto pusės. Šis vadas tikrai parodė didelį narsumą ir smarkumą. Susirinkęs keliasdešimt valčių mėgino perplaukti Nemuną. Bet pulk. Vyškovskis, pasinaudojęs tirštu rūku, su savo rinktine ir viena patranka visai prisiartino prie prieplaukos ir atidengė šaudomą ugnį. Pušėta turėjo slėptis Aleksoto aukštumose. Vyškovskis, apsidirbęs su sukilėliais iš vienos pusės, savo rinktinę išsiuntė prieš kitus, kurie artinosi Vilniaus keliu. Bet ir tie buvo išsklaidyti, nes visi veikė ne kontakte, o skyrium.

Tuo pat metu labai smarkios kautynės ėjo Raseinių apylinkėse su pulk. Bartolomėjaus rinktine. Čia sukilėliams geriau sekėsi, nes 10.000 jų užatakavo Bartolomiejų ir privertė jį bėgti į Prūsus. Bet ne visur taip sekdavosi. Daug kur pralaimėdavo. Tie nepasisekimai dar kartą įtikino sukilėlių vadus, kad reikia veikti susijungus ir užimti svarbiausius punktus. Antras po Kauno buvo Vilnius. Buvo nuspręsta atakuoti bendrai. Pagal išdirbtą planą pajėgos taip buvo suskirstytos: Vilniaus apskr. sukilėliai turėjo rinktis ties Maišiogala, Švenčionių ir Braclavo — ties Niemenčine, Ašmenos — ties Trakais, Panevėžio — ties Vieviu. Visi kiti buvo susirinkę prie Neries ties Kaugėnais. Bendras sukilė-

lę vėl pradėjome rengtis, — vienas šautuvą valė, kitas rengėsi, prausėsi, o kiti bėgo į kuopos raštine pažiūrėti laiškų. Nudžiunga gavusieji, bėga džiaugsmu pasidalinti su savo ginklo draugais. Pailsėję rašom namiškiams laiškus, dėkodami už linkėjimus. Kiti rašo savo broliams, ragina stoti į savanorių eiles, nes greičiau nugalėsime savo krašto kraugerius — bolševikus. O kiti vėl praneša savo eilės draugų tėveliams liūdną naujieną, ant laiško uždėdami juodą kryžių, kad sūnus vakar, saulei tekant, liko persmeigtas negailestingos priešo kulkos.

Vakare vadas vaikšto, kažko susimąstęs, neramus ir įsako savo valdiniam kiek pailsėti ir prisirengti, nes naktį teks eiti į karo lauką pakeisti 5 kuopą.

Numigus kiek, žadina rengtis į apkasus pakeisti savo draugų. Bataliono vadas Kazickas pasikalba su savanoriais ir įsako, kad grandine išsipiltų atstumo per 15 žingsnių vienas nuo kito ir lauktu įsakymo. Prisirengę laukiam įsakymo. Slapukai pakeisti ir praneša raportuodami, kad nieko nepastebėjo. Galimas daiktas, kad bolševikai už dviejų kilometrų. Bataliono vadas greit paskiria iš savanorių 10 žvalgybon ir įsako nuvykti sužinoti, kur yra priešas, o likusiems visiems

— skyriais perbėgti iki upelio. Perbėgę prie krūmokšnių, kur bėgo nedidelis upelis, visi apsistojom. Sulaukę žvalgų ir sužinoję, kur yra priešas, laukėm įsakymo eiti pirmyn. Perbėgę turėjome visi šliaužt prieš link, kur buvo matyti visai netoli kaimas. Arti prieš išsirausėme šautuvų buožėmis duobutes ir, paleidus raudoną raketą, mūsų artilerijos patrankos pradėjo mušti. Mes salvėmis pradėjome šaudyti iš šautuvų, kulkosvaidžių. Bet tuo momentu prieš pusėje pasigirdo didelis granatos sproginimas. Supratome, kad mūsų partizanai prisiartinę metė bolševikams granatą. Mes pirmyn bėgdami ir šaukdami valio užėmėm kaimą.

Kaime radome kelis bolševikus

sužeistus ir 2 kulkosvaidžiu: vieną visai gerą, antrą be spynos. Tuomet buvo labai naudinga kulkosvaidis, nes, apsigręžę į prieš pusę, spirginom bėgantiems bolševikams į padus.

Atėjo ir trys partizanai. Tai buvo to paties kaimo: vienas senas, o du jauni ūkininkai, kurių daugiausia bolševikai nusigando ir, viską metę, net savo sužeistuosius, pabėgo. Vėliau visi šie trys partizanai stojo į savanorių eiles — į 4 kuopą. Atėjusi 6 kuopa mus pakeitė ir toliau nusivijo bolševikus.

O mes pasilikę skaniai pietavome ir juokavome, nes buvo linksma nugalėjus priešus. Velykų džiaugsmas buvo dvigubas.

— J. Macelis.

Linksmų snieguotų Velykų proga.

Sveiki, brangieji kariai, sulaukę džiaugsmingų Velykų švenčių! — Čia jus sveikina atsargos karys, linkėdamas džiaugsmingiausiai švesti šias brangias visai žmoniškai Velykų šventes.

— Brangūs kariai! — gal jūs kiek ir nustebinsit dėl šio mano straipsnio antrąsės. Labiausiai, nebent aš esu linkęs manyti, nustebins žodžiai: „snieguotos Velykos“. Kodėl taip pasakiau? Ogi

todėl, kad rašant šiuos linkėjimus, spirgina šalčiai. O sniego, sniego, vyručiai mano! — tikri pusnynei Karpatai. Kur tik koją statai, baisu net pasisakyti. O kartais net ir galvos netenki, sniegu užsikloja... Nuskęsti sniego masė, tarytum lyg pasakų karalaitės rūmuose. Neveltui ir prakaitas, kaip koks krioklys, per barzdą bėga, kol iš tokių „rūmų“ išsikraustai.

Dar kartoju, kad sniego yra

lių skaičius siekė ligi 20.000. Jie buvo apsupę Vilnių aplinkui spinduliu 21—28 varstai.

Balandžio 19 d. sukilėlių branduolys sustojo miške (netoli Vievio) ties Kaugėnų kaimu. Tuometinis Vilniaus gubernatorius generolas Chrapovickis išsiuntė žvalgybon pulk. Verziliną. Jis susitiko su sukilėliais ties Auseniškių kaimu ir išsklaidė juos. Be to, Prozoras buvo mėginęs tuo pat metu vėl paimti Kauną. Šitie du nepasisekimai palaužė sukilėlių dvasią, ir jie atsitraukė nuo Vilniaus.

Be to, prasidėjo ir kiti nepasisekimai. Rusų pajėgos vis didėjo, vis naujų dalių pradėjo siųsti į Lietuvą. Generolai Sulimas ir Malinovskis įsiveržė į Šiaulių ir Raseinių apskr. Kelioliką tūkstančių rusų išsklaidė po visą Žemaičių kraštą. Sukilėliai buvo išblaškyti ir terorizuoti. Daugelis jų išsilakstė po miškus ir slapstėsi kitose vietose.

Apskritai, kaip parodė praktika ir vadų patyrimas, daugelis sukilėlių atviram lauke kautis visai netiko. Užtat jie geri buvo partizanai ir labai sėkmingai atlikdavo savo uždavinius. Vadai, kurie šitų mūsų žmonių ypatybių nesuprato, tiktai pražudydavo savo būrius ir išbaidydavo visą apylinkę, iš kurios jau niekas nebenorėdavo sukilti. Kiti, kaip, pavyž, Anupras Jacevičius, kurie tuoju įvertinotą dalyką ir iš didelių masių sudarė partizanų būrius, labai sėkmingai kovojo su rusais.

Vyskupo Giedraičio laiškas ir kitos aplinkybės.

Rusai ne tik siuntė į Lietuvą ginkluotus būrius, bet griebėsi ir kitų priemonių — griežtų manifestų ir atsišaukimų į gyventojus. Lifliandijos generalgubernatorius Palenas, išibrovęs į Lietuvą, kanau-ninką Rupeiką įpareigojo skelbti griausmiškus Mikalojaus manifestus ir atsišaukimus. Vyskupas Giedraitis taip pat savo laiškais, nešiojamais po visą Žemaičių kraštą, ragino žmones susiprasti ir klausyti rusų valdžios. Viename savo laiške, rašytam V. 12. Vrotnovskiui, kaip sukilėlių vadui, taip sakė: „Viskas jau prarasta, atsidūrėm ties bedugne. Karalius siunčia prieš mus kirkizus, baškirus ir kitas laukines tautas. Turim suprasti savo klaidą ir pasiduoti monarcho malonei.“ Prie to laiško net buvo pridėta forma, kaip rašyti pasidavimo prašymą gen. Palenui. Tačiau Telšių sukilėlių valdžia atsisakė tai padaryti ir griežtai pasmerkė tokias vyskupo pastarigas. Vrotnovskis ir toliau energingai varė savo darbą. Kitą dieną V. 13. išvyko pulti Palangą. Bet čia gen. Paleno ir Širmano buvo užkluptas iš užpakalio ir manė pasprukti į Rietavo girią. Tačiau, žydų išbaidytas, turėjo bėgti net į Šveksną, o paskui — į Naumiestį ir Tauragę.

Mat, žydai, nenorėdami arti susirėmimų turėti ir dėl to nemalonumų bei nuostolių pakelti, baidė sukilėlius ir visada melavo, perdėdami priešų skaičių,

tiek daug, jog net išgaruoja iš galvos visos abejonės apie pasiutišką pragaro karštį. Pradedi net tikėti, kad ten ne tik pragariško karščio visas centras, jo įmonių fabrikai, bet taip pat ir sniego su šalčiu, kurių mašinos pilnu tempu stengiasi patenkinti savo gaminiais, sniegu su šalčiu, žemės rinką, kuri jau ir taip yra perpildyta.

— Ū-ta-ta, šalta! — tvoros nuo šalčio kvatojas.

Tikrai galiu manyti, kad pas jus, kariai, tokių „karpatų“ nėra ir nebus. Ir štai kodėl. Jeigu pas jus, kariuomenėj, bent keletas figūrinių snieguolių iškrinta, tai neduodat joms žemėje gerai pasidžiaugti. Jeigu maža skyriaus, yra būrys. Maža būrio — kuopa, batalionas ir t. t., ir sniegas nuvalytas. O kaip smagu tada su sniegu pasigrumti!..

Pas mus atsargoje to nėra. Ir kur čia gali būti. Gyvenam viens nuo kito toli, todėl apie tokį sėkmingą sniego valymą, ypač kai jį kasdieną kalnais verčia, nėra nė kalbos.

Taigi, kaip matyti iš paskutiniųjų dienų sniego importo davinų, ar nebus ir Velykos šaltos ir snieguotos. Jeigu toks šaltis ir sniegas būtų Kalėdų metu, tai ne-

tektų nė stebėtis. O dabar Velykos...

Mes, atsarginiai, ir jūsų visi namiškiai bei sesutės laukiame jūs parvykstant. Kaip kad alkanos mūsų akys yra karių uniformą pamatyti, taip pat alkani esame ir gražių pasakojimų iš kariuomenės gyvenimo.

Nors ir labai mes karių laukiame parvykstant atostogų, bet manau, kad nedaugelis teatvažiuos. Ir kodėl aš taip turiu manyti?

Kur kas džiaugsmingiau gali-

ma Velykas praleisti, kaip ir aš pats esu praleidęs, kariuomenėj. Iš tikrųjų, namuose švenčiame beveik visas Velykas, o kariuomenėj tenka tik reta ir garbinga proga švęsti kokias vienas Velykas.

O dabar, kaip aš pats esu patyręs, idomiausia bus Velykos praleisti kariuomenėj.

O mes pasiklausysime jūsų gyvenimo iš per radio transliuojamų pusvalandžių.

Atsargos puskarininkis.

Vaidelis iš buvusių grumtynių su sniegu.

9 p. p. foto

kad tik sukilėliai išbėgiotų. Vėliau jie net pradėjo išdavinėti rusams sukilėlių vadus, kurių labai daug dėl to žuvo. Pradžioje žydai buvo pasižadėję sukilėlius remti — pinigais, geležimi, oda, paraku ir t. t. Bet vėliau, Vilniaus ir Kuršo valdžios (Kuršas prie to sukilimo neprisidėjo ir netėjo su rusais) prikalbėti, Peterburgo pažadais suvilioti — visai atšalo ir kenkė.

Prūsų administracija irgi daugiau padėjo rusams, negu sukilėliams. Dažnai sukilėlius viliodavo pereiti sieną, žadėdami neišduoti, bet vėliau pasirodydavo tik vylus. Turėjo dar ir kitą tikslą, siūlydami pereiti sieną, mat, tuo skaldė ir silpnino sukilėlių pajėgas.

Vis dėlto, nežiūrint kai kuriose vietose prasiveržusių maištų, daugiausia sukilimą rėmė ir išvermingiausi buvo valstiečiai, smulkūs bajorai ir mažesnieji kunigai. Beveik visai abejingi buvo turtingieji gyventojai: magnatai ir miestų bei apylinkių šlėkta. Pirmieji pamėgę buvo patogumus ir gyvenimo prabangą, o tatai jiems laidavo rusų despotizmo sistema; antrieji taip pat buvo privilegijuoti mokesčių ir prievolių atžvilgiu.

Anksčiau minėtas žemaičių sukilėlių vadas Anupras Jacevičius, kalbėdamas apie valstiečius, taip juos charakterizuoja:

„Kiek pažįstu mūsų žmonių charakterį, galiu

tvirtai sakyti, kad kiekvienas jų pasiryžęs yra ligi galo, net tuščiomis rankomis, ginti savo laisvę, žemę ir net gyvybę atiduoti. Bet užtat ir reikia, kad jis naudotųsi ta laisve ir žeme.”

Kitoje vietoje sako:

„Beveik kiekvienas žemaičių prasčiokėlis, traukdamas į sukilėlių būrius, norėjo ir reikalavo aiškiai įrašyti, kad eina pats savo noru, bet ne prievarta arba pono ginti. Pradėjus kalbėti apie bendrą reikalą, tėvynę ir t. t., darėsi neveiklus, arba bėgo namo.”

Bendrai, sukilėliams užteko drąsos, vyriškumo, išvermės, bet trūko šių dalykų: municijos, ginklų. Kulkos nevisados atitkdavo kalibrą, reikėdavo čia pat pertaisyti. Taip pat ne visi užtaisai tikdavo. Daugelio šautuvų sprogdavo vamzdžiai, iš lovelių išlėkdavo spynos, virvelėmis pririštos. Trūko apdaro, o ypačiai avalynės. Ir kas svarbiausia, trūko vienybės ir solidarumo tarp vadų ir apskričių. Dažnai iš 200 žmonių susidaręs būrelis jau pats vienas kariaudavo su rusais.

Mūsų tėvų ydos, neišdildytos kančių ir vergystės mokyklų, ilgai dar ir mus kankins ir slėgs, jei nesistengsim jų išnaikinti bei pašalinti. Labai stipriai jos reiškėsi vokiečių okupacijos metu, reiškiasi dabar ir daug mums kliūdo, silpnindamos mūsų pajėgumą ir bendrą kūrybos darbą.

(Bus daugiau).

Atostogos

Nors pati gamta dar nerodo, kad galėtu artėti pavasario šventė — Velykos, tačiau gyvenimo laikas bėga greitai, jis nežiūri, kad ir baltu sniegu apklota žemė, jis neša mums džiaugsmo šventę — Velykas. Daug jaunų moksleivių, atsisveikinę su savo mokytojais ir draugais, skris baltuoju žemės paviršiumi į savo gimtąjį kraštą, į savo tėviškes. Jų jaunų sielų džiaugsmui nebus galo. Džiaugsis gavę nuo sunkaus darbo atsikvėpti, pailsėti, įgyti naujų jėgų, naujos energijos ir grįžus sunaudoti savo ir tautos labui.

Daugumas mano, kad nereikės skaitytis su tuo nenuorama laikrodžiu, kuris be paliovos sukasi. Miegas poilsiui yra būtina sąlyga: nieko nepadarysi. Bet šalia miego yra ir gražių darbėlių, kurie kaip tik gali teikti poilsio metu malonumo. Tai savo krašto paminklų lankymas. Gal tūlas pamanykite: „Ką čia žiemos metu, kada viskas sniegu apklota, net šaltis spirgina ausis, eisi pas tuos „rūpintojėlius“, pas tuos piliakalnius, kad jie nieko nešneka, jie — negyvi“. Ne. Turiu galvoje gyvuosius mūsų krašto paminklus — senelius, kurie sudaro gyvą mūsų tautos istorijos knygą, tik jie, tie mūsų tautos istorijos „lapai“, yra nesurinkti, nesusiūti, jie yra išmėtyti. O juos surinkę, gausime gražią mūsų tautos lobyno istorijos knygą.

Iš tų istorijos gyvųjų lapų byloja mūsų praeities didvyriai, mūsų galingi žygiai, mūsų daina. Deja, tie tautos turtai diena po dienos baigs savo liūdną gyvenimą ir liks nepaminėti, liks nežinomi.

Kiek daug gražių pasakų ir dainų slepia savyje mūsų seneliai. Kitos siekia net pirmųjų kunigaikščių gadynes. Jos jau į kelintas lūpas yra patekusios, nors jose perdėtai nupasakotas įvykis, tačiau turi savyje ir tiesos, turi papročių, religijos liekanų. Tų laikų papročiai, tų laikų įvykiai pas mus yra migloti, neaiškūs. Jie reikalauja išaiškinimo. O kitą kartą, žiūrėk, ką kronikų rašytojai nepasako, nenustato, tą pasako mūsų paprasti seneliai. Iš jų pasakojimų galima nustatyti įvykio tikrumą ir datą. Juk pasakos slepia tikrąją savo teisybę, kuri nuo mūsų yra dar tolokai, nes ne visos mūsų senelių pasakos yra žinomos, ne visos jos užrašytos. Juk diena po dienos tie seneliai nueis į kapus, o paskui juos ir mūsų tautos istorijai ir literatūrai naudinga medžiaga.

O kiek gražių dainų, širdį veriančių, žino mūsų senukai. Jos nesurinktos. Palaidas tautos turtas, išmėtytas tautos auksas. Iš dainų mes pažįstame praeities vargus, nelaimes, žmonių papročius ir gyvenimą, gauname tikrai naujos energijos atėties darbams. Tos dainos yra liaudies kūryba, liaudies „poetų“ kūriniai. Jie yra naturalūs tų laikų krašto būklės liudytojai, jie yra grynai lietuviškos dvasios ir lietuviškos minties kūriniai, kurie ypač turi būti

branginami, nes jie yra mūsų pačių pirmasis padaras.

Kariškų pasakų, atsiminimų iš įvairių karų irgi nemaža žino mūsų senukai. O kariškų pasakų, kuriuos tiktų mokiniam, mes nė kiek neturime surinkti. Juk pasaka auklėja pilietį, pasaka auklėja karį, pasaka auklėja ir žavi lietuvi, pasaka sužavėti laimi kautynes, pasakų pavilioti eina į kautynes.

Kas šių turtų tinkamiausiu rinkėju gali būti, jeigu ne mūsų šviesioji moksleivija. Jinai į mokyklas susirenka iš visų Lietuvos kraštų, iš visų kampų. O tie gyvieji tautos paminklai ne vienoje vietoje, bet išsiskirstę po įvairius Lietuvos kraštus. O kartais ir pačių moksleivių giminės yra tie senukai — mūsų tautos istorijos lapai. Tad moksleiviui šis darbas yra geriau suprantamas ir prieinamas.

Ar negražus poilsis ir nekilnus darbas bus tam moksleiviui, kuris nueis į kaimo senutį-tę ir ten su juo pasikalbės, paklausys jo dainų, pasakų, jas užsirašys, o parvažiuavęs į mokyklą, įteiks dalyko mokytojui.

Be to, atostogų metų moksleiviai turėtų nepamiršti kariško pasirengimo propagavimo ir „Kario“. Ypač apie pastarąjį turėtų gerai informuoti sodžių, įrodyti, kas „Karyje“ rašoma, kad yra reikalinga žinoti visiems, nes ten rašo daug naudingų žinių iš karo ir nuo jo apsisaugojimo, kurios yra ne tik naudingos, bet ir būtinos.

Bendrai, pasikalbėti su namiškiais apie karišką pasirengimą, papasakoti jo tikslus ir uždavinius.

Dabar, po tokio darbais „apkrovimo“ gal kas pasakyti: „kada gi ilsėtis?“ Tam galima būtų atsakyti tokiu pasakymu: „darbas yra geriausias poilsis“. Atostogos yra kitokio darbo metai, nes vienodas darbas nuvargina žmogaus psichines galias, o jo keitimas, įvairinimas didelio nuovargio nesudaro.

Mok. J. Sluoksnaitis.

Kretinga.

Kovo mėn. 22 d. Dr. J. Basanavičiaus Liaudies universitete kpt. P. Buragas laikė paskaitą: „Didysis karas, karo priežastys, operacijų sumanymai ir jėgų koncentracija“.

Paskaitos pasiklausyti atsilankė 200 žmonių, jų tarpe bent penkta dalis moterų. Pati paskaita savo turiniu buvo labai įdomi. Prelegentas vaizdžiai (brėžiniais, žemėlapiais ir skaičiais) apibūdino 1914 metų įvairiuose frontuose kariuomenės koncentraciją ir jos padėtį.

Ši paskaita rodė, kad seni žmonės, kaimiečiai, moterys domisi karo mokslais ir pageidauja daugiau panašių paskaitų.

S. J-kis.

Prancūzų kariuomenėje daug beraščių.

Prancūzų karo spaudoje tilpo vieno generolo straipsnis, kuriuo raginama susirūpinti prancūzų kareivių mažu raštingumu. Pasirodo, nors privalomo visuotinio pradžios mokymo įstatymas yra jau pusė amžiaus kaip išleistas, tačiau kasmet ateina į kariuomenę nemažiau, kaip 7% visiškai beraščių naujokų; 3% naujokų yra vos mokančių šiaip taip skaityti ir rašyti. Bet ir raštingieji naujokai nepasižymi dideliu išsilavinimu. Tik 21¼% naujokų turi pradžios mokyklų baigimo liudijimus, o 64¼% neturi net ir šių kuklių liudijimų.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

4 artilerijos pulkas.

Agronomija ir veterinarija. Be kasdieninių kareiviams rikiuotės, švietimo, sporto ir kitų užsiėmimų, vieną kartą per savaitę (po vieną valandą) dėstoma kareiviams dar agronomija ir veterinarija. Agronomiją dėsto Vilkaviškio apskrities agronomas p. Jakubauskas ir veterinariją pulko veterinarijos karininkas jaun. leit. Bujvidas. Abu dėstomieji dalykai kareiviams yra labai naudingi, ypač dirbantiems žemę ir auginantiems gyvulius.

Panašių paskaitų jau ir praeitais metais buvo surengta kareiviams, bet tik parinktomis temomis, kurios užtrukdavo po keletą valandų. Taigi tokios kartinės paskaitos nesuteikdavo klausytojams tiek daug naudingų iš šių sričių žinių. Dabar nuolatos dėstomos pamokos, tenka manyti, klausančius patenkins ir duos daug daugiau naudingų žinių krašto ūkiui kultūrinti.

Ton-filma. Išradus ton-filmoms demonstruoti aparatus, daugelis kinų įsigijo ton-filmoms aparatus. Todėl ir mūsų pulko kinas, turėdamas gerai įrengtą kino salę; gerą aparatą, bet tik nebylėms filmoms demonstruoti, ir ton-muzikai aparatėli ir kai kuriuos reikalingus ton-filmo aparatui įtaisymus, šiomis dienomis pastatė ton-filmoms demonstruoti aparatą. Nuo kovo mėn. 25 d. pradėta demonstruoti jau ton-filmos. Pirmoji filma „Kristina“ gerai pasisekė ir be jokių trūkumų. Nors ši filma buvo anglų kalba, tačiau visą turinį suprato.

Manoma demonstruoti tik geresnes ton-filmas, kurios labiau patenkintų ne tik karius, bet ir vietos visuomenę.

Maistas. Jau antri metai, kai pulke yra priimtas specialistas virėjas (civilis tarnautojas). Todėl, jį priėmus, maistas, nors ir iš tų pat produktų, ką gamindavo kareiviai virėjai, vis dėlto žymiai pagerėjo. Dabar pagerinus kareivio davinį, sriuba ir kitas valgis dar žymiau pagerėjo. Gaminama iš mėsos kotletai ir šiaip kepsniai, prie kurių duodama bulvių košė ir dar tušyti kopūstai ir t. t. Valgis įvairinamas tokiu išskaičiavimu, kad jis būtų nevienodas, skanesnis ir sotesnis. Tokiu valgiu kareiviai yra labai patenkinti.

Visiems pulko kareiviams valgis yra gaminamas dviejose virtuvėse. Nors ir vienas virėjas, tačiau, turėdamas kareivius virėjus padėjėjais, vis dėlto gamina abiejose vienodai gerą valgį. Pats, sekdamas juos ir duodamas kulinariškus nurodymus, yra jau gerokai juos pramokinęs valgi gaminti.

V. p. B. J.

9 p. L. K. Vytenio pulkas.

Žuvų auginimas. Prieš porą metų pulko parko (sodo) prūdas buvo negilus ir pilnas dumblo. Išvežus dumblą, praplatus kraštus ir gerokai pagilinus, yra prileista įvairių rūšių žuvelių, k. t. karpių, karošų ir vadinamųjų auksinių žuvelių ir kitų, kurios vasarą, plaukiodamos vandens paviršiumi, teikia ypatingą grožį. Bet žiemą su jomis yra daug vargo ir reikalinga daug darbo padėti, kad nuo ledų sluoksnio spaudimo neuždustų (nes žuvis be oro dūsta). Kas dieną buvo kertamos aketės ir iš akečių ištraukiamas ledas, kad tuo būdu žuvis gautų oro ir neuždustų. Vasarą jos yra maitinamos įvairiu maistu, k. t. kruopais, žirniais ir k. k. Kaip girdėti pulko vyriausybė šiais metais nori įsigyti naminių gulbių į šį prūdą. Jei įsigytų, tai tuo labiau papuoštų pulko parką.

Puskarininkių klubas. Nors puskarininkių klubas ir šiaip jau gražiai atrodė ir bendrai buvo ganėtinai sutvarkytas, bet paskutiniu metu sumanaus klubo vald. pirm-ko dėka puskarininkių klubas dar labiau tapo papuoštas. Nupirkta į skaityklą graži sofa, foteliai, gražus kilimas, staliukas ir staljūkiui staltiesė.

Betrūksta tik knygoms, laikraščiams bei žurnalams spintos bei lentynos ir porą atskirų staliukų. Tuomet kiekvienas galės pasigrožėti ir pasigėrėti puskarininkių klubu.

Vytenietis.

Radio. Paskutiniu metu beveik visose kuopose įsigyta radio aparatai. Kurios kuopos dar neturi, mano netrukus įsigyti. Liktiniai puskarininkiai beveik visi turi radio priimtuvus. Pažiūrėjus iš lauko į kareivinių viršų, antenų vielos raizgo kareivinių stogus, lyg voratinklais.

San. pusk. M. Grinius.

Auto kuopa.

Kovo mėn. 12 d. baigėsi paskutinioji auto kuopos mokomojo būrio laida. Paskutinioji, sakau, dėl to, kad auto kuopa š. m. kovo mėn. tapo jau auto rinktine. Šioji laida savo specialybei buvo tinkamai pasiruošusi. Pirmuoju egzaminus išlaikė eil. Antanas Babonas. Už tokias pastangas jį pakėlė į jaun. puskarininkio laipsnį.

Po 6 mėn. sunkaus darbo susilaukė jo vaisių — išlaikė egzaminus ir gavo, pagal savo specialybę, karo šoferio arba karo motociklisto vardą. Džiaugsmui padidinti, mok. būrio vadovas surengė mokomojo būrio išleistuves. Dalyvaujant kuopos vadui, visiems kuopos karininkams ir kviestiams karo techn. štabo gyd. maj. Kizlauskui ir karo kapelionui Juškai, visi apsėdo pilnai apkrautus stalus. Kuopos vadovas pasakė keletą žodžių, primindamas šoferio reikšmę kare ir mokėjimą šoferio amato savo naudai. Gyd. maj. Kizlauskas trumpoj savo kalboj palinkėjo būti sveikais šoferiais. Kapelionas Juška priminė dvasinius žmogaus reikalus, pabrėždamas, kad kiekvienas žmogus turi rūpintis savo siela, tuo labiau šoferis, nes jo gyvenimas visuomet surištas su mirties pavojumi. Paskutinįjį linkėjimą ir didžiausįjį palinkėjo mok. būrio vadovas kap. Čiurlys. Trumpai priminė pavergtąjį Vilnių ir palinkėjo, kad greičiau susilauktumėm ženklą iš savo kariuomenės vado „į Vilnių!“, o už mūsų Tautos Vadą sušukta valio. Iš kareivių tarpo šią mokomojo būrio laidą baigęs eil. dr. A. Šalys, visų mokomiečių vardu, padėkojo vadams ir lektoriams už jų pastangas ir linkėjimus ir paprašė savo draugus sugiedoti vadams ilgiausių metų.

Nepamirština, kad akc. b-vė „Maistas“ savo aukomis prisidėjo prie išleistuvių. Už tai auto kuopa (rinktinė) taria nuoširdų ačiū.

A. Viduolys.

Sporto kronika

Lietuvos Sporto Lygos suvažiavimas. Kovo mėn. 21 — 22 d. Kaune įvyko visuotinis L. S. L. suvažiavimas, kuriame dalyvavo visų Lietuvos sporto organizacijų ir atskirų klubų atstovai.

Platų pranešimą apie sportą padarė L. S. L. pirmininkas J. Vileišis. Savo pranešime pirmininkas suminėjo visas sporto rūšis ir jų pasiektus rezultatus. Ypatingai sunkiąja atletika yra padaryta didelė pažanga. Mūsų rekordai šioj sporto šakoj toli pralenkti mūsų kaimynų ir siekiama prie pasaulinių rekordų.

Į Sporto Lygą priimti du nauji nariai: Akademinis Sporto klubas ir šaulių šiaulių sporto klubas.

Su dideliu susidomėjimu buvo išklaustas mjr. dr. Jurgelionio pranešimas. Pranešime buvo paliesti opūs sporto klausimai. Tarp kitko švietimo ministerija mano leisti kas 3 - 4 mėnesiai didelio formato žurnalą, kuris nušviestų visuomenę mokyklos, sporto organizacijų, šaulių ir kariuomenės fizinio lavinimo reikšmę. Buvo dar kalbėta sporto suvalstybinimo reikalu, tačiau iš pranešimo paaikškėjo, kad kalbėti apie suvalstybinimą šjandieną dar anksti.

Šiems metams L. S. S. L. pirmininku išrinktas pereitų metų pirmininkas burmistras J. Vileišis, vicepirmin. pulk. Štencelis, sekr. Treinys ir išd. Bulota.

Į rengiamą šiais metais turizmo ir sporto parodą L. S. L. nutarė siųsti atstovu Bulotą.

Latviai su Lietuva ir Estija nežais. Latvių sporto lyga svarstė vienos didžiausios latvių futbolo komandos „Vanderers“ prašymą leisti jai žaisti su keliomis užsienio komandomis, jų tarpe ir su Lietuvos. Lyga, atsižvelgdama į konfliktą tarp jos, iš vienos pusės, ir tarp Lietuvos ir Estijos lygų, iš antros — uždraudė „Vanderers“ žaisti su Lietuvos ir Estijos komandomis.

Vasarą lyga minės savo 10 metų sukaktuves. Ta proga Rygoj įvyks Latvijos ir Lenkijos rinktinių komandų rungtynės. Latviai su lenkais susitiks antrą kartą. 1930 m. latviai Varšuvoje smarkiai lenkams prakišo — 6 : 0.

Jūrų sporto rungtynės. Laikraščiai praneša, kad netrukus Tibery įvyks rungtynės valtimis tarp Romos Neapolio baltos komandų. Lig šiol nieko nebuvo žinoma apie specialių balilos jūros skyrių buvimą. Pasirodo, kad tokių skyrių esama ir kad jie labai uoliai praktikuoja jūrų sportą. Tas sportas turi kariško pobūdžio.

Po 20 metų pirmas laimėjimas. Paskutinė Austrijos sporto sensacija yra dviejų futbolo komandų rungtynės. Tos paminėtinos rungtynės įvyko tarp sostinės komandų „Vienos“ ir „Rapido“. Rungtynes laimėjo „Viena“ rezultatu 2 : 0. Šis laimėjimas per 20 metų „Vienos“ prieš „Rapida“ yra pirmas.

Valčių lenktynės. Kovo 23 d. Londone įvyko garsiosios tradicinės valčių lenktynės tarp Oksfordo ir Kembridžo universitetų studentų. Rungtynes laimėjo Kembridžo universitetas. Iki šiolei Kembridžo universitetas laimėjo lenktynes 42 kartu, Oksfordas — 40 ir vienos lenktynės pasibaigė lygiomis. Lenktynės įvyko nepaprastai dideliom bangoms siaučiant.

Amerika nebeduos sportininkams uždirbti. Naujorke iškeltas sumanymas, kad užsienį boksinių, imtinių ir kitiems sportininkams reikėtų skirti tik 5% nuo rungtynių pajamų. Be to, svetimšaliams turis būti pakeltas verslo mokesnis iki 100 dolerių. Taigi, galimas dalykas, kad netolimoj ateity Amerikoj gali užsidaryti sportininkams pasipelnymo rojus.

Centro valdybos prezidiumo darbo sukaktuvės.

Dabartinis sąjungos centro valdybos prezidiumas, kuris sąjungai vadovauja nuo 1928 m. birželio 20 d., šiomis dienomis turėjo šimtąjį posėdį. Iš to skaičiaus 24 posėdžiams pirmininkavo a. a. Vladas Putvinskis ir 76 posėdžiams dabartinis sąjungos centro valdybos pirmininkas Antanas Žmuidzinavičius. Centro valdybos prezidiumą sudaro centro valdybos nariai: pirmininkas, s-gos vjršininkas, vicepirmininkas, išdininkas, tautinio auklėjimo ir kultūros darbų prižiūrėtojas ir sekretorius. Referentais daugiausia buvo sąjungos štabo skyrių viršininkai. Prezidiumas per 100 posėdžių nutarimų padarė 1101.

Priešdujinės apsaugos komisija.

Šaulių Sąjungos centre jau antri metai veikia priešdujinės apsaugos komisija. Komisijos pirmininku yra prov. M. Žvirėnas, o nariais: inž. A. Graurogkas, ch. dr. Jasaitis, J. Vidmantas ir J. Dainauskas. Komisija jau suruošė eilę paskaitų apie priešdujinę apsaugą centre, būriuose ir per radio. Numatoma visa eilė paskaitų Kaune ir provincijoje, leisti brošiūras, atsišaukimus. Komisija išsiuntė į visas šaulių rinktines atsišaukimus ruošti vietose paskaitas apie chemijos karą. Taip pat paruošta tų paskaitų programa. Komisija rūpinasi aprūpinti kai kuriuos būrius priešdujinėm kaukėm pratimams ir paruošti planus įrengti slėptuvėms naujai statomuose šaulių namuose provincijoje.

Sąjungos viršininkas išvyko į aukštesniųjų karininkų kursų.

Šaulių Sąjungos viršininkas pulk. leit. Kalmantas ir sąjungos organizacijos skyriaus viršininkas pulk. leit. Bužinskas išvyko į Vytauto Didžiojo aukštųjų karininkų kursų. Vjršininko pareigas eina kariško paruošimo skyriaus viršininkas maj. Kairiūkštis, o organizacijos skyriaus — kariško paruošimo inspektorius maj. Karaša.

Šauliai ugniagesiai.

Ligi kovo 15 d. sąjungos ugniagesių inspekcijoje įregistruota naujų šaulių ugniagesių komandų: Alytaus rinkt. — 18, Biržų — 1, Marijampolės — 34, Mažeikių — 4, Panevėžio — 4, Rokiškio — 5, Šeinių — 1, Telšių — 20, Utenos — 1 ir Vilkmėrgės — 2. Iš viso 90.

Telšių rinktinės būrių atstovų suvažiavimas.

Kovo 15 d. buvo Telšių rinktinės būrių atstovų suvažiavimas. Be kitų svarbių nutarimų, nutarta dar šiemet Telšiuose statyti rinktinės namus. Namai kaštuosią apie 50—60 tūkstančių litų. Rinktinės šauliai namų fondui apsidėjo mokesčiu po du litu metams. Į naują rinktinės valdybą išrinkta: F. Mitkevičius, apskr. virš. E. Šalkauskas, komend. maj. Pulkauninkas, dr. Mikulskis ir Gudžinskas.

Naujas šaulių chorų repertuaras.

Kiekvienam šaulių chorui siunčiamas naujas tautinio auklėjimo ir propagandos skyriaus paruoštas dainų repertuaras. Repertuare yra 17 dainų.

Pasikeitimai „Trimito“ redakcijoj.

Šaulių sąjungos organo „Trimito“ atsakomuoju redaktorium nuolat būdavo centro valdybos pirmininkas. Vladi Putvinskių mirus, sąlygoms susidėjus, naujas centro vald. pirm. A. Žmuidzinavičius tų pareigų eiti negalėjo ir atsakomuoju redaktoriumi buvo pirma prezidiumo narys A. Marcinkėvičius, vėliau — inž. A. Graurogkas. Dabar ats. „Tr.“ redaktoriumi vėl pasirašinėja centro vald. pirmininkas A. Žmuidzinavičius.

Nuo kovo 1 d. „Trimito“ fakt. redaktoriui K. Obolevičiui iš sąjungos tarnybos pasitraukus, faktinuoju „Trimito“ redaktoriumi nuo tos pat dienos pakviestas šaulys ir savanoris Jonas Kalnėnas.

Meškuičiai. (Šiaulių apskr.).

Kovo mėn. 22 d. įvyko vjsuotinis Meškuičių šaulių būrio narių susirinkimas. Susirinkime būrio v-bos pirmininkas pranešė apie pereinamųjų metų darbą. Iš pranešimo matyti, kad būrys pereinamais metais turėjo 5 visuotinius narių susirinkimus, 9 valdybos posėdžius, surengė 6 viešus vakarus ir 8 gegužines. Išigijo puikią būrio vėliavą ir t. t.

A. Ž-nis.

Žymių Latvijos karių sukaktuvės.

Šiomis dienomis minėjo 25 metų karininko tarnybos sukaktuves šie Latvijos karjai: 1) gen. Berkis, Latgalės divizijos vadas, 2) gen. Dankers, Zemgalės divizijos vadas, 3) gen. Ruškevics, ginklavimo valdybos viršininkas, 4) gen. Skarpce, vyriausias kariuomenės intendantas, 5) pulk. Klavinš, Valmiero pėstininkų pulko vadas, 6) pulk. Ceplitis, raitininkų pulko vadas, 7) pulk. Luluks, karininkų kursų viršininkas ir 8) pulk. Daukšs, Zemgalės divizijos štabo viršininkas. Pirmieji šeši yra baigę Vilniaus karo mokyklą 1906 m., pulk. Luluks Čugujevo karo mokyklą ir pulk. Daukšs Kazanės karo mokyklą.

Eilinė Latvijos karininkų kelionė į Varšuvą.

Neseniai į Varšuvą buvo nuvykę tankų pulko vadas pulk. Grosbart ir karo mokyklos viršininko padėjėjas pulk. Brige. Pirmasis susipažino su karo technikos organizacija, o antrasis — su karo mokyklomis. Be Varšuvos, jie aplankė ir kitas įgulas. Šarvuotų automobilių divizijos vadas pulk. Mislowski latvių karininkams surengė vaišes, kuriose, be kitų svečių, dalyvavo ir Latvijos karo atstovas Lenkijai pulk. Vinters.

Kiek latvių karo muziejus turėjo per metus lankytojų.

Praėjusiais metais latvių karo muziejų aplankė 31.570 žm. Tai buvo daugiausia lankomas Rygos muziejus (istorinį

muziejų aplankė 13.747 žm., mokyklų — 17.366, meno — 14.200). Karo muziejus atidarytas 10 val. per savaitę, o kiti muziejai — po 30 val. Karo muziejų aplankė daugelis ekskursijų, tarp kurių buvo lietuvių, estų, lenkų, vokiečių ir kitų.

Žuvo garsus italų karo lakūnas.

Garsus italų karo lakūnas pulk. leit. Maddalena, kuris pirmas skrido į šiaurės ašigali gelbėti gen. Nobilės ekspedicijos ir neseniai dalyvavo garsioje italų karo aviacijos kelionėje per Atlanto vandenyną, š. m. kovo mėn. 19 d. lėkdamas iš Milano į Romą lėktuvu „S 64“ žuvo Viduržemio jūros pakrašty. Su juo kartu žuvo kap. Cecconi ir leit. Da Monte, kurie taip pat dalyvavo peratlantinėje kelionėje.

Estų karo lakūnai aplankė Rygą.

Kovo mėn. 25 d. 7 estų lėktuvai su 17 lakūnų, kurių skaičiuje buvo vyriausio štabo viršininkas gen. Törvand ir aviacijos viršininkas pulk. Tomberg, darydami mokomuosius skraidymus buvo atlėkę į Rygą.

Lenkų karo lakūnai svečiuose pas latvius.

Kovo mėn. vidurį lenkų karo lakūnai, grįždami iš Estijos, buvo sustoję keletą dienų ir Rygojė. Ta proga latvių karininkų klūbe buvo suruoštos svečiams vaišės, kuriose

dalyvavo techniškiosios divizijos vadas gen. Kurelis, aviacijos inspektorius pulk. Baško, aviacijos pulko vadas pulk. Skurbe, Lenkijos karo atstovas pulk. Kara, aviacijos karininkai ir kiti svečiai. Sveikinimo kalbą pasakė gen. Kurelis. Be to, jis įteikė Latvijos karo lakūnų ženklus majorui Dlužoševskiui, kap. Haleskiui, poručikui Zvirikai ir žvalgui Rudovskiui.

Kovo mėn. 17 d. Rygos aerodrome nusileido dar vienas lenkų lakūnas, šulčevskis, kuris, motorui sugedus, buvo atsilikęs Taline. Latvių karo lakūnai jam taip pat surengė vaišes ir įteikė savo ženklą. Kitą dieną šulčevskis rodė aukštojo pilotažo skraidymus, kurių pažiūrėti buvo atvykę aukštieji kariuomenės viršininkai ir daug karininkų.

Latvių aizsargų kursai.

Kovo mėn. Daugpily ir Jelgavoje buvo surengti aizsargų raitininkų viršininkų kursai. Kursų klausytojų tarpe yra atsargos karininkų, inžinerių, agronomų ir studentų. Klausytojai supažindinami su jojimo metodika, taktišku raitininkų mokymu, naujaisiais šaudymo metodais, nuodingomis dujomis, hipologija, granatomis ir kitais karo mokslais.

Latvių aizsargams uniforma privaloma.

Visiems Latvijos aizsargams įsakyta iki š. m. gegužės mėn. 1 d. įsigyti uniformą.

Kaip ruošiasi nuo lėktuvų ir dujų puolimo gintis vokiečiai.

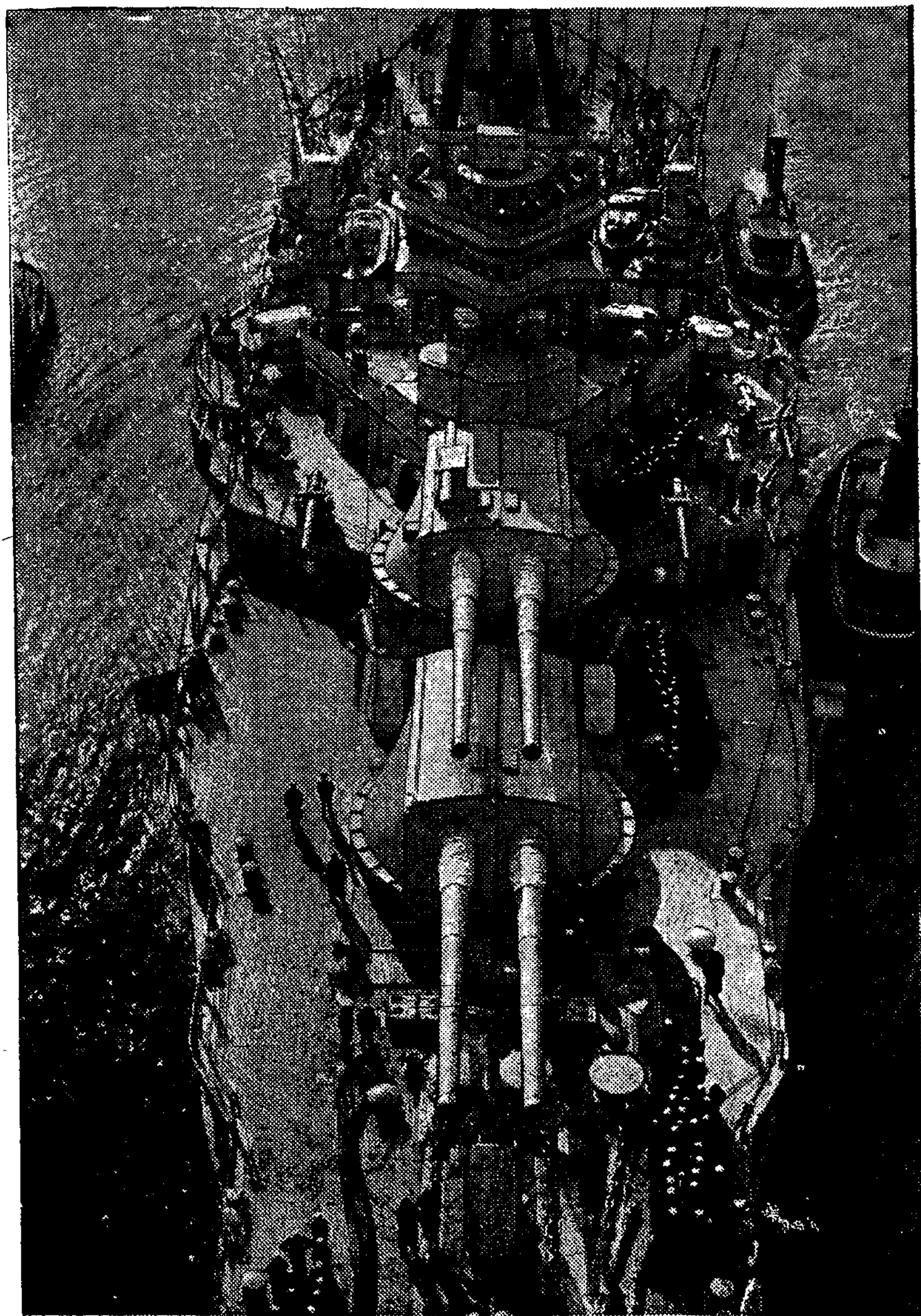
Bemaž iš visų pusių apsupti valstybių, turinčių gausią karo aviaciją, vokiečiai nejuokais susirūpino savo krašto gynimu nuo puolimo prieš lėktuvų ir dujų puolimo. Kadangi lėktuvų ir dujų pavojus vienas — bendras, nes krašto gilumoj dujų pavojus galimas tik iš lėktuvų, tai vokiečiai pirmiausiai ir pradėjo tyrinėti priemones ir būdus, kaip apsiginti nuo lėktuvų. Iki paskutinio meto, kaip geriausią ir prieinamiausią nuo lėktuvų gynimosi priemonę, jie pasirinko dūmų uždangas, kuriomis ir numatoma lėktuvų pavojaus metu uždengti svarbiausius objektus. Šioj srity, matyti, pasiekę gerų rezultatų, perėjo prie dujų.

Nuo dujų pavojaus gynimosi vokiečiai ypatingai intensyviai dirba. Perteis metais buvo padaryta keletas dujinių pratimų, per kuriuos buvo išbandytos dideliame kieky gaminamos įvairių rūšių ir konstrukcijų dujokaukės. Kartu buvo išbandyti ir dujomis užnuodytiems gelbėti tam tikri aparatai. Pratimų metu buvo pavartoti spalvoti dūmai ir kitos dūminės medžiagos. Tais pačiais metais karo žinyba kartu su civiline nuo dujų gynimosi sąjunga buvo organizavusi didelius dujų pratimus Karaliaučiuje.

Visoj Vokietijoje numatoma sudaryti nuolatinį postų tinklą, kurių tikslas bus išpėti apie gresiantį pavojų ir organizuoti nuo dujų gynimąsi.

Nuo lėktuvų ir dujų gynimąsi ypač proklamuoja spauda. Gynimuisi nuo dujų rekomenduojama:

Visose įstajose, fabrikuose, sandėliuose ir privačiuose būtuose turėti suspausto oro balonus, kurie dujų puolimo metu atidaromi ir tokiu būdu išblaško orą ir neleidžia dujomis sunktis į patalpą. Tokje pat, tik mažesni, balonai galima turėti ir gatvėse, jei gyventojai būtų aprūpinti tam tikrais nuo dujų rūbais. Išeinant į gatvę reikia apsivilkti tam tikru kostiumu, po kuriu turi būti laikomas suspausto oro balonas. Balonas atidaromas ir išeinančio oro spaudimas neleidžia dujomis sunktis pro kostiumą. Išnaudotas oras

Amerikos šarvuotis „Texas“, kuris dėl savo apginklavimo vadinamas „plaukiojanti tvirtovė“ („Šaltinio“ klišė)

išleidžiamas pro tam tikrą vietą — angą. Toks kostiumas turi būti panašus į naro kostiumą.

Šie rūbai, kaip ir balonai, kaštuosią labai pigiai, kad galėtų juos įsigyti visų sluoksnių gyventojai, be valdžios paramos.

Rūbai gali būti ir namie pagaminti, tuomet kaštuos dar pigiau. Be to, spauda pabrėžia, kad nuo dujų gynimosi atžvilgiu dabartiniai moterų kostjumai turi didelę pirmenybę prieš senuosius.

Nuo bombų gintis rekomenduojama miesto dalyse įtaisyti gilius betoninius požemius, elektros apšviečiamus, su ventiliatoriais ir kitomis technikos priemonėmis. Priešo lėktuvų bombardavimo metu čia ir turėtų slėptis to rajono gyventojai.

Taikos metu tokie požemiai gali būti naudojami kaip kinematografai arba susirinkimų vietos.

Lenkų nuomonė dėl lauko žandarmerijos naudojimo karo metu.

Pasaulinio ir 1919—1920 m. lenkų — bolševikų karų patyrimai esą parodę, kas ištisos kariuomenės dalys, nustojusios dvasinės pusiausvyros, lemia-

muoju momentu neištvėrdavo ir pakrikdavo. Laimė, kai būdavo tvirtos ir tvarkingos užpakalinės dalys, kurios galėjo laiku padėti ir suteikti pasparties.

Tačiau sumišimai ir netvarka dažniausiai kildavo kaip tik užpakaly esančiose dalyse, kurios, užuot fiziškai ir morališkai paremti, įnešdavo nepasitikėjimą ir netvarką į priešakinės linijas.

Taigi čia ir svarbu turėti sveiką ir tvirtą elementą, kuris sugebėtų sudrausti užpakalinėse dalyse kylančią netvarką, palaikyti drausmę ir apsaugoti užpakalį nuo kenksmingos pašalinės įtakos.

Tokius uždavinius karo metu geriausiai galėtų atlikti lauko žandarmerija. Toliau nagrinėjama ir išdėstoma lauko žandarmerijos uždaviniai įvairiais momentais. Keletas tokių uždavinių tam tikrais momentais čia ir paduodama.

Žygyje. Palaikyti tvarką ir drausmę užpakalinėse žygiuojančios kariuomenės dalyse, ypač gurguolėj ir tikrinti nuo savo dalių atsilikusių kareivių dokumentus. Jei numatoma susidurti su priešu, tuomet lauko žandarmerijos

postai turi eiti kartu su I-os rūšies gurguole.

Važiuojant geležinkeliais. Tvarkyti kareivius stotyse, padėti ešelono viršininkui palaikyti tvarką ir apsaugoti karo paslaptis, neleisti kareiviams bendrauti su pašaliniais asmenimis ir tokius sekti. Važiuojant, kaip taisyklė, žandarų skyriaus viršininkas turi būti su ešelono viršininku arba netoli jo.

Postovy. Rūpestingai išstudijuoti numatomo postovio rajoną apsaugos, sanitariniais ir maisto išteklių atžvilgiais ir, taip pat, gyventojų nusistatymą. Gerai apžiūrėti paskirtus štabams butus. Išeinant kariuomenei, sunaikinti visus parašus ir kitas kariuomenės stovėjimo svarbesnes žymes. Postovio vietoj pasilieka žandarų skyrius, kuris likviduoja visus kilusius nesusipratimus ir patikrina, ar nepasiliko kokio kariško turto, ir bendrai turi gerai apžiūrėti paliktą rajoną.

Prieš kautynes. Uždaryti visus kelius, einančius į kautynių rajoną; dezertyrams sulaikyti ir gurguolėj kilusiai panikai likviduoti — sudaromas žandarų postų tinklas ir skrajojantieji patruliai.

Nauji leidiniai.

D. G. Mukerdzi. DŽUNGLĖSE. Indų vaiko nuotyčiai. Vertė Pr. Mašiotas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė [1931 m.] 175+9 nen. psl. Kaina 3 lt.

Šeimyna, kurioj augo indų vaikas, gyveno netoli džunglių (taip vadinasi Indijos raistai). Kada vaikas kiek paūgėjo ir atėjo laikas jį mokyti, tai tėvas jį pasiėmė su savim į girias medžioklei. Čia vaikas ir išėjo nuotykių pilną gamtos pažinimo ir gyvenimo mokyklą. Čia jis užsigrūdino, įgijo patyrimą, kad vėliau juo pasitikėjo net didysis radža, kada su savo palydovais išsirengė medžioklei. Pagaliau vaiko ir tėvo dėka pavyko pagauti seniau buvusį prijaukintą dramblių Karį (apie jį yra išleista atskira knygutė).

Knygą beskaitant, jaunimas turės progos susipažinti su Indijos gamta, įvairiais plėšriais žvėrimis ir paukščiais; taip pat su kai kuriais indų papročiais. Vadinasi, knygos skaitymas suteiks, be malonaus laiko praleidimo, ir kitą naudą, nes jaunimas turės progos praplėsti savo supratimų akiratį.

Manytumėm, tačiau, kad „Dirvos“ bendrovei nevertėtų paneigti kai kurių knygų spausdinimo taisyklių, ir ant kiekvieno leidinio minėti išspausdinimo metus. Jei knyga gera, tai ji niekada nepasėsta, o metų nežymėjimas kaip tik rodo knygos pasenėjimo (tuo pačiu ir josios platinimosi) baimę.

Gerbiama vertėjui taip pat vertėtų pasiryžti bent kada knygą „išversti“, o ne vien tik „versti“.

V. S-tis.

GAISAI 8 nr. Meno ir literatūros žurnalas.

Šiame numery, be daugelio eilėraščių, maloniai mus sulauko ir verčia apsistoti tokie dalykai: „Gyva vizija“ — V. Katiliaus, „Amerikos Karaljus“ — Bernard Shaw komedija, kritiškas etiudas apie K. Puidą — V. Bičiūno, „Tautiškumas ir literatūra“ — André Bilde, „Dvejukės paroda“ ir „Muziejus vaikams“ — P. Galaunės, Čekoslovakijos literatūra. Apie jubiliejus ir kiti.

PIŪVIS 3 nr. Literatūros, kritikos laikraštis.

Piūvis, gerokai pailsėjęs, vėl pasirodė ir žada eiti periodiškai — kas trys mėnesiai. Metinė prenumerata — 5 lt.

Šiame nr. randame: Literatūriniai dūmojimai — M. Miškinio, Vilnius — P. Juodelės, Kultūrinis entropizmas — J. Bilevičiaus, Litanija — J. Banaičio, Laisvė ar duona — M. Miškinio. Poekspresionistinės perspektyvos — V. Katiliaus Europos ekonominė krizė — J. Tijūnelio, „Nepriklausomųjų menininkų“ paroda — P. Galaunės, ir gale apie Sinklerį, Remarką, apie dvasinę jaunuomenės situaciją.

Vera Niethammer. **NYKŠTUKAS SMALSUTIS.** Pasaka mažiems. Vertė Pr. Mašiotas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė. 100+12 nen. psl. Kaina 2,50 lt.

ŠVIESOS KELIAI 3 nr. Moksleiviams skiriamas žurnalas. Šis numeris skiriamas Velykų šventėms. Jis daug storesnis ir įdomus, tiek savo straipsniais, tiek iliustracijomis. Ats. nr. kaina 1,50 lt.

ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS 4 nr.

ATEITIES SPINDULIAI 3 nr. Jaunesniųjų moksleivių žurnalas.

KULTŪRA 3 nr.

VAGA. 1 nr. Mėnesinis visuomenės, kultūros ir pasaulėžiūros žurnalas. Iki metų pabaigos — 18 lt. Ats. nr. — 2 lt. Ats. red. prof. V. Dubas. Leid. Mokslo ir švietimo Draugija.

MISIJOS 4 nr.

N. Gintalas. ŠVENTADARBIAI vieno veiksmo drama. Iš kovų už spaudos atgavimą. 1931 m. Joniškis. 24 psl. Kaina 1 lt.

SĖJOS BARAS 1 nr. Spaudos, literatūros iliustruotas laikraštis. Leidžia „Dirvos“ b-vė. Eina II metai.

MOKYKLA IR GYVENIMAS 3 nr.

Joniša. NENUOBODŽIAUKIME! Vadovas linksmam laiką praleisti. Kaunas, 1930 met. 127 psl. Kaina 2 lt.

Knygutė įdomi ir vertinga. Kiekvienas ras joje įdomių dalykų, kaip pažaisti, linksmam praleisti laiką ir svečius bei susirinkusius palinksminti. Turiny daug įvairiausių špou su degtukais, kortomis; yra sportiški žaidimai, fantai, magija, anekdotų.

Galvosūkių 12 nr. sprendimas.

1. Lapė. 2. Aida. 3. Pėda. 4. Klaipėda. 5. Klaida. 6. Eda. 7. Kada. 8. Kaip. 9. Kapai. 10. Laida.

Gerai išsprendė šie asmens: 1) Bernst (8 p. p.); 2) ltn. Matulis (8 p. p.); 3) virš. Bauža (KPM); 4) v. p. Stuknys (ŠRTK); 5) ats. j. p. A. Bučys (Šd.); 6) ats. j. p. Br. Jasiūnas (P.); 7) eil. B. Grigaliūnas (8 p. p.); 8) Pr. Patašius (KPM); 9) V. Blinstrubas (2 p. p.); 10) Vl. Kirkilas (2 p. p.); 11) c. t. V. Dapkūnas (4 art. p.); 12) A. Kotleris (III KAŠ); 13) P. Sirgėdas (Ž. šnč.); 14) Vyt. Milaševičius (K.); 15) P. Balsevičius (P.); 16) St. Juškenas (Z.); 17) A. Lelešius (M.); 18) M. Valantiejus (Krž.); 19) j. s. p. A. Bernotas (V. D. kp.); 20) v. p. K. Visackas (2 ŠAB); 21) j. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 22) M. Vitulakis (Ž. šnč.); 23) Vyt. Povilonis (Št.); 24) kar. asp. P. Jakulevičius (2 p. p.); 25) M. Januškauskas (A.); 26) v. p. J. Paliulis (2 p. p.); 27) A. Skirius (T.); 28) P. Budreika (KKDD); 29) v. p. A. Kelmelis (KKDD).

Toli numatęs.

- Kuo vardu krikštysit savo berniuką?
 — Rufinu, mielas kūme.
 — Še tai tau! Na iš kur gi ir atėjo į galvą toks vardas.
 — Aš tyčia perverčiau visą kalendorių ir suradau.
 — Surasti suradai, bet kam gi tokį brudą savo vaikui?
 — Ė, pats nieko neišmanai. Tokie patronai kaip tik geriausi, nes jie nedaug teturi savo globoj, todėl geriausiai pasirūpins mano kūdikiu.

Pasiskubino.

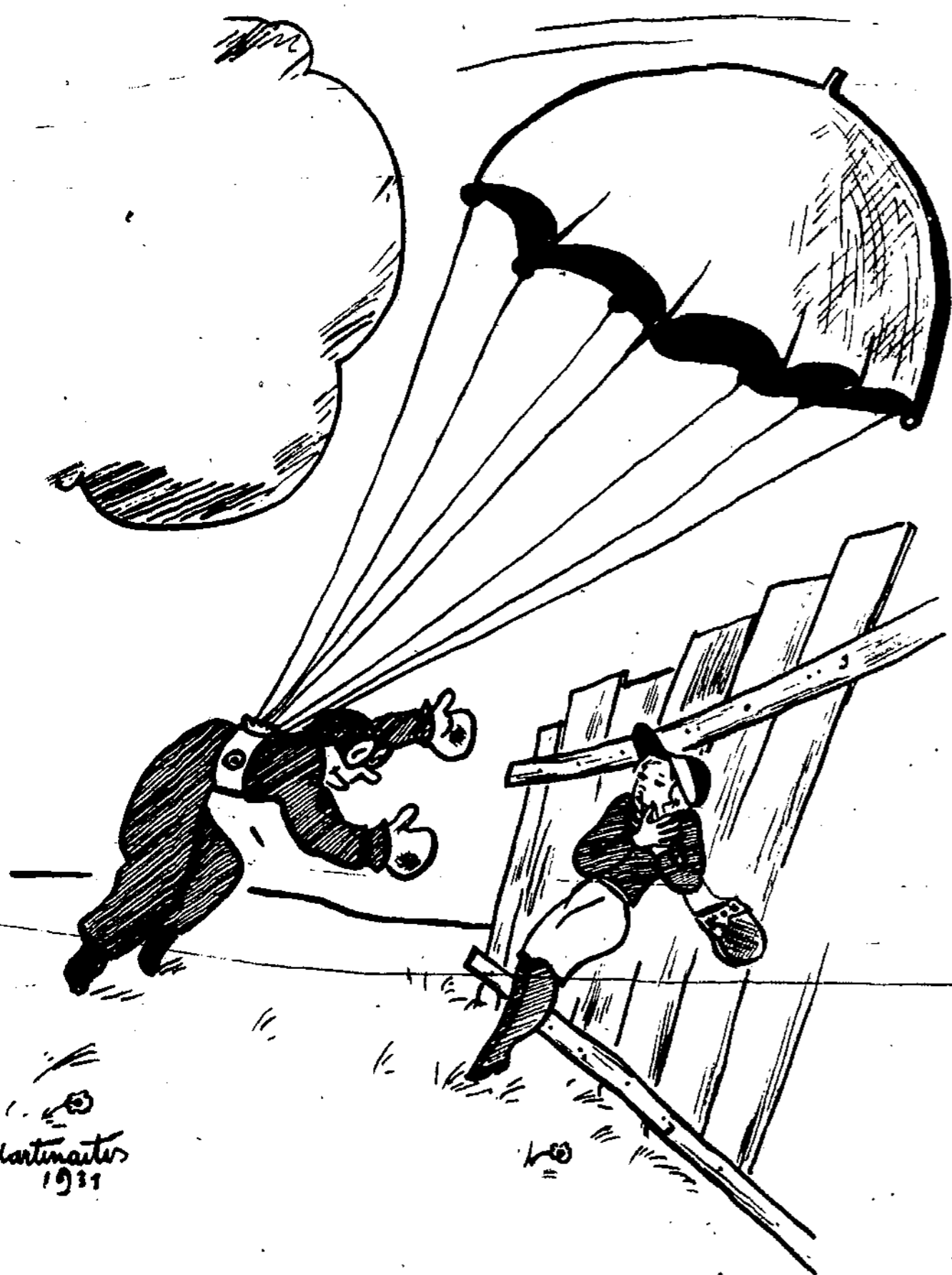
- Jonai, greičiau nešk man peilį! — sako naujokas Justas savo draugui, atsidaręs skrynelę.
 — Palauk, paspėsi, — nesiskubindamas sako Jonas.
 — Nešk greičiau, sūrio atsipiausiu, šiandien iš namų gavau.
 — Gerai, gerai, štai peilis — piauk!

M. K.

Kiaušinius mušė.

- Na, kaip praleidai Velykų atostogas? Ar gerai sekės kiaušiniai mušti? — klausia eil. Pliauka, sutikęs savo draugą Kazį.
 — Neblogai, — atsakė Kazys, — iš karto kąpą kiaušinių sudaužiau.
 — Na, kaip?
 — Šeštadienį, motinai kiaušinius išvirus, pasiūliau juos nunešt seklyčion. Tik man benešant molinio puodo ąsa staiga nutrūko, ir visi kiaušiniai su puodu sudužo.

K.

Pasiutęs parašlutas.

Matau, bet nemoku...

Daktaras su lazdele rodo naujokui iš tolo ant sienos kabančias raides ir klausia:

- Ar matai?
 — Nematau!
 — O šitą?
 — Irgi nematau.
 — Na, ir tos didžiosios nematai!? — sušuko perpykęs.
 — Matyt aš visas matau, bet skaityti nemoku, — atsako naujokas.

Jonas Sesickas

Prie jungtvių.

Kunigas (į jaunąją): — Ar nebuvai pasižadėjęs kitam?

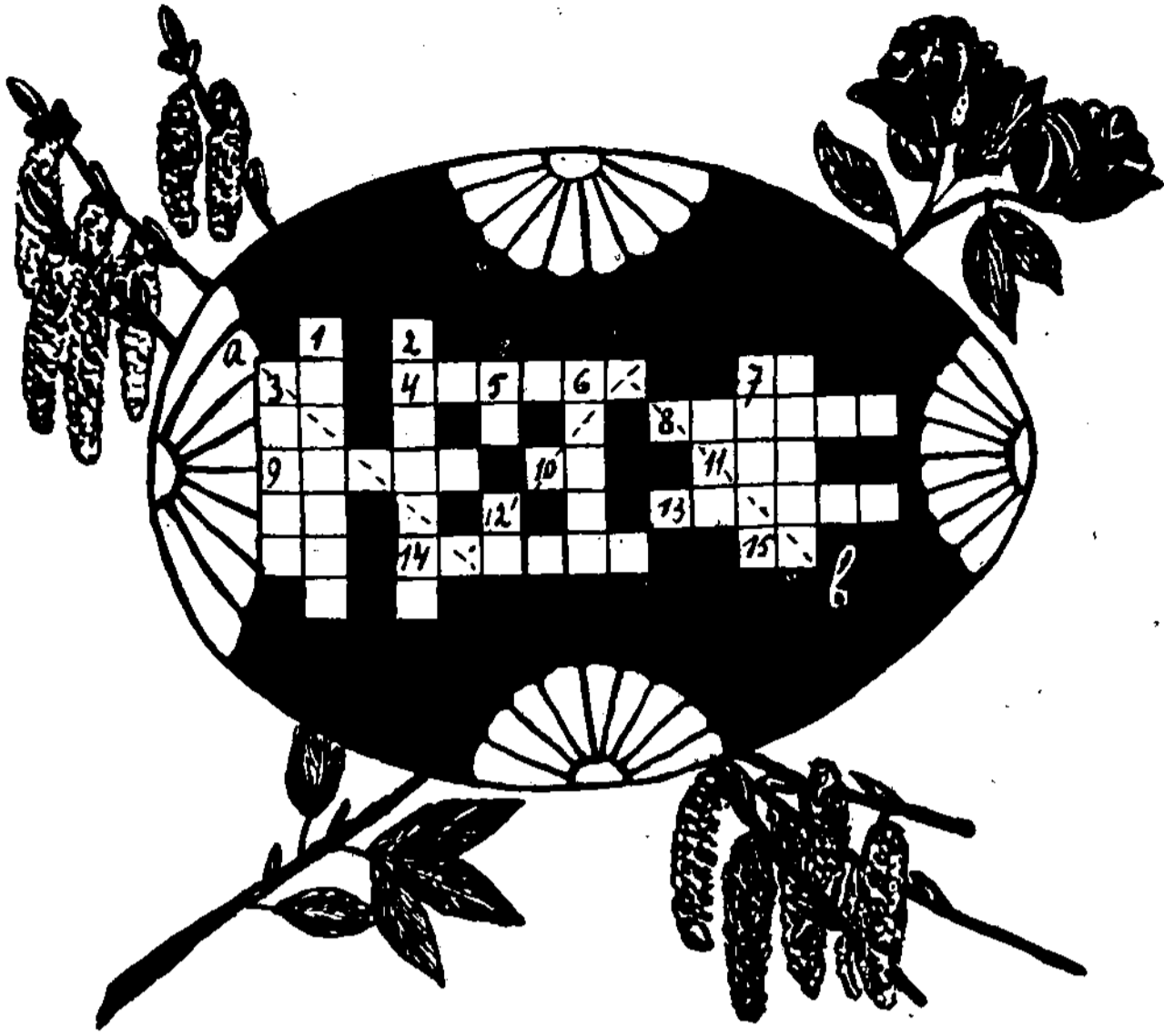
Jaunoji: — Buvau, kunigėli, pasižadėjusi, bet neėmė, biauzybė.

Su padidinta „porcija“.

Galvosūkis 14 nr.

(vertinamas 2 taškais).

Gulsčiai skaitant, iš kairės dešinėn: 4. tautiškas moters vardas, 8. nepriklausimas kitjems, 9. vežimo dalis, 10. dvibalsė, 11. įrankis, 13. jaunas naminis gyvulėlis, 14. naminis gyvulys, 15. dvibalsė.

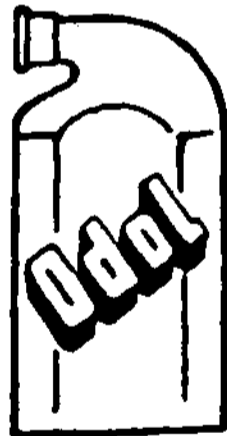
Stačiai, iš viršaus apačion: 1. Lietuvos miestas, 2. paukštis, 3. papirosų pavadinimas, 5. gaida, 6. daiktas, kuris kare naudingas ir ūkininkui reikalingas, 7. saldainių dirbtuvė Lietuvoj, 12. gaida.

Teisingai žodžius sustačius ir prie kaj kurių raidžių pridėjus atitinkamus ženklus, gausis: skaitant nuo a — b, brūkšneliais pažymėtais langiukais, linkėjimas galvosūkių sprendėjams.
J. P-lis.

Burnos higienai ir dantų priežiūrai

Vartokite tikrai

- ODOL** — dantų pasta.
ODOL — dantų milteliai.
ODOL — elixiras.

Sanitas
ODEKOLONAS
„SANITAS“

nuostabiai gerai sukombinuotas iš daug gėlių kvapų.

Gaunamas visose geresnėse parduotuvėse ir aptiekose

VALVOS PLIŠKANAS PLAVIKI SINTETAS
 MAJALMA SPECIALI PIRKIMAS
„KADIM“

ROTBART-MOND-EXTRA

Tiktai minimi peileliai „Rotbart-Mond-Extra“ skuta dailiai ir be skausmo.

Reikalaukite visur.

Velykų šventėms

reikalaukite visur geriausią alų Lietuvoje

„I. B. Volfas-Engelman“

Akcinės Bendrovės

Pilzeno alų stiprų alų „Double“

Bravoras

1927 m., 1928 m. ir 1930 m. parodose apdovanotas

Aukso medaliais

1931 m. **Gaisai** II metai
Meno ir literatūros žurnalas

Metams 10 numerių.

Lietuvis inteligentas, kuriam rūpi gimtojo krašto meno ir literatūros būkle, negali apseiti be „Gaisų“, kuriuose ras naujausius mūsų literatūros kūrinius, gimtosios literatūros rimtą ir nešališką įvertinimą, geriausius kitų tautų kūrinių vertimus, svetimų literatūrų apžvalgas ir k.k.

Prenumerata metams **tiktai** 30 litų.

Galima dalimis: užsisakant 10 litų, kovo mėn. 10 lit. ir gegužės mėn. 10 lit. Bargan žurnalas niekam nesiunčiamas.

Atskiras nr. 4 lit.

Redakcija ir administracija:

Kaunas, Maironio g-vė Nr. 20, b. 2

Užsisakyti galima visuose knygynuose.

1930 metų „Gaisų“ komplektus ir atskirus numerius galima gauti „Svyturio“ b-vės knygų sandėlyje

Kaunas, Kęstučio g. Nr. 36. Tel. 232

Neatsilik ir Tamsta!

Nes

KARI

Lietuvos Kariuomenės savaitinį pigų, įdomų ir gausiai iliustruotą laikraštį skaityti ne tik kariuomenė, šauliai, skautai, mokyklų jaunimas, bet ir **visa visuomenė**

Kario

straipsniai ir vaizdai negąsdina karo slaugu, bet ragina savąją nepriklausomybę ginti ir pagrobtą Vilniaus niekad nepamiršti

Kario

straipsniuose atsispindi savo krašto meilė, pasiaukojimas ir didvyriški darbai

Kariui

rūpi ne tik grynai kariuomenės reikalai, bet ir piliečių sąmoninimas, jo kaip doros visuomenės kario pareigos ir garbė

Karys

savo **Kuprinės pabliromis** suteikia daug linksmo ir gražaus juoko

Išsirašę „Kari“ visiems metams gauna priedo gražų sieninį kalendorių

„Kario“ kaina: 12 mėn. — 8 lt.; 6 mėn. — 4 lt.; 3 mėn. — 2 lt.; 1 mėn. — 1 lt. Užsieny (be Latvijos, Estijos ir Vokietijos) dvigubai.

Adresas: **Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė, „Karys“**

Geriausia dovana Velykoms.

Kas dar nespėjo aprūpinti savo vaikus visiems metams naudingu ir įdomiu skaitymu, tas tegu išrašo jiems gražų spalvotą, gausiai iliustruotą, dvisavaitinį vaikų žurnalą „**Vaikų žodis**“ „**Vaikų žodis**“ metams 8 lt., pusmečiui — 4 lt. Kartu su Vytauto Did. metų komplektu (už abiejus metus) tik 10 litų. Pradžios mokyklų mokiniai naudojami nuolaida: metams 6 lt., pusem. 3 lt. Atskirai 1930 m. komplektas dabar tik 3 lit. Galima išsirašyti: Redakcijoje, **Kaunas, Kalnų gtv. 15**, „Spaudos“ kioskuose, „Spaudos-Fondo“ ir „Vairo“ knygynuose.

Geriausias terpentininis tepalas kromo avalinei

„Gutalin“

Pavasarij yra geriausia vartoti tepalas Gutalin. Kadangi žmonių kojoms prakaituojant ir iš viršaus saulei kaitinant, avalinė trūksta, tai tepalu „Gutalin“ tepant, pasilieka avalinės oda sveika, minkšta ir blizganti.

Kas vartoja pastiles

„SALDE“
„SANITAS“

Be kosijančių, sergančių plaučiais, nuolat vartoja pastiles „Salde“.

Dainininkas, mokytojas ir pamokslininkas, kad būtų švaresnis balsas;
Sportininkas, turistai ir keliautojai,

kad išvengtų peršalimų;
Kontorų ir fabriku tarnautojai, kad atgaivintų savo kvėpavimo organus;

Jaunimas sportuodamas ir žaisdamas, kad galėtų užgrūdyti krūtinę ir kvėpavimo organus dulkėms ir vėjui,

Automobilistai ir motociklistai, kad padarytų atsparius kvėpavimo organus dulkėms ir vėjui;
Rūkytojai, kad nuvalytų nikotino įtemptus ir suerzintus kvėpavimo organus;

Taigi, kiekvienas turi turėti pastilių „SALDE“, „Sanitas“

ŠLAKUS

RAUKŠLES

pašalina greitai ir galutinai

Kremas
METAMORFOZA
„SANITAS“

Pirmi saulės spinduliai, skverbdamiesi į odą, jau iššaukia šlakus, todėl jau dabar reikalinga reguliariai vartoti

Kremas Metamorfoza „SANITAS“
Lengviau apsisaugoti, negu gydyti!

1931 m. balandžio 10 d.

prasidės Raudonojo Kryžiaus

XVIII Loterijos

5-os klasės lošimas

kuriame išlošiami

stambiausieji laimėjimai po

60.000, 20.000,

10.000 litų ir t. t.

JAUNATVĖ VISUOMET NUGALI!

Jai palaikyti yra tik viena priemonė:

FABRIKO **JAUNYSTĖS** MUILAS

Jį vartodami, visuomet būsite jauni, gražūs ir galingi!
Saugokitės padirbimų!

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuostimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste

Saugi vieta indėlams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos
Kopieracijos Bankas

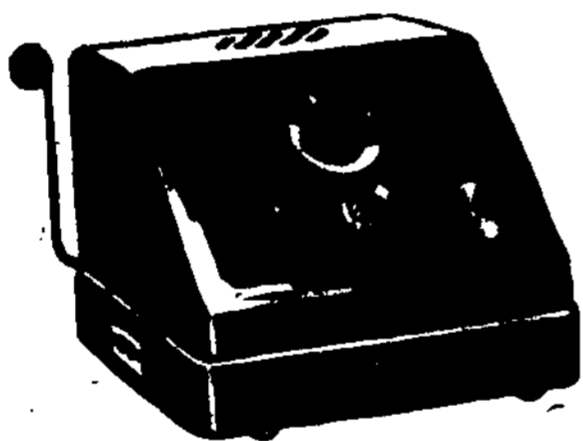
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

RADIO

APARATAI

firmos

MENDE
TELEFUNKEN
PHILIPS

Radio aparatų taisymas.
Specialisto (inžinerio) patarimas.
Akumuliatorių taisymas.

Muzikos ir radio namai

C. SCHÜTZE

KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA 25

Pirkit tik
vietinius dirbinius!

BROLIŲ NUROKŲ

garinis odų fabrikas

Šiauliuose
įsteigtas 1900 metais

gamina:

geriausias padų, vidpadžių
odas, juchta, chromą, blanko
odą, ševretą ir kit. rūšis.

Seniausi Nepriklausomaj
Lietuvoj

M. Brauno

banko
namai

Kaunas,
Laisvės Alėja
57 Nr.

Tel. 339, 778,
19-81, 28-03

Atlieka visas bankines
operacijas. Korespon-
dentai Lietuvoje ir įžymes-
niuose pasaulio centruose.

Geriausias ir ska-
niausias vietinis
yra pagamintas vais-
vynių dirbtuvės

Vaisių Vynas

„Vita“ UKMERGĖ
Telef. 25.

REIKALAUKITE VISUR.

Audinių
fabrikas

Telef. 853

„Litex“

Kaunas, Ge-
dimino g. 5

Telef. 853

Reikalaukite mūsų fabriko išdirbinius visose manufaktūros
krautuvėse Lietuvoje. Mūsų vilnoniai ir pusvilnoniai išd-
ri-
niai savo kokybe ir pigumu pralenkia užsienines prekes.

Rygos siuvykla J. Arklis

Kaunas, Vytauto prospektas 19 Nr.

Prilima vyriškų rūbų užsakymus pagal paskutines Paryžiaus madas.
Kainos prieinamos Duodama ir išsimokėtina!